Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Majer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 35/1330 | Łódź, Czwartek 9 lutego 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג יח שבט תרפ"ח | Nr. 35 1330

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

פונאנדערגעלאזט די פערוואלטונג פון דער לאדזשער קהלה

לויט א פעראָרדנונג פון דער אויפזיכטס-מאכט.

(—) נעכטען האָט די קהלה-פערוואלטונג בעקומען אַ בריף פון רעגירונגס-קאָמיסאַר, אַז די קהלה-פערוואלטונג ווערט פונאַנדערגעלאָזען. אינ'ם בריף פון רעגירונגס-קאָמיסאַר ווערט איבערגעגעבען, אַז אויפ'ן פאָרשלאַג פון לאָדזער וואָיעוואָדע האָט דאָס בילדונגס-מיניסטעריום בעשלאָסען פונאַנדערצולאָזען די קהלה-פערוואלטונג און וועגען דעם מיטגעטיילט דער וואָיעוואָדזטווע. דער וואָיעוואָדע האָט זיין פאָרשלאַג צום מיניסטעריום מאָטיווירט דערמיט, וואָס אין דער גמינע הערשט אַ כאַאָס און אונאָרדנונג, וואָס רופט זיך שלעכט אָפּ אויף איהרווירטשאַפט. כדי צו מאַכען אַ סוף פון דער אומבעהאָלפענקייט פון דער איצטיגער קהלה-פערוואלטונג ווערט זי אויפגעלעזט און ס'ווערט פעראָרדענט אַז דער ראַט זאָל אדורכפיהרען נייע וואַהלען צו דער פערוואלטונג.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז דער וויצע-פּרעזעס פון קהלה-ראַט ראַטמאַן מענדעלסאָן אויפגעפאָדערט געוואָרען פונ'ם רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט, אַז ער זאָל באַלד אדורכפיהרען נייע וואַהלען.

ביז צו דער קאָנסטיטואירונג פון דער נייער פערוואלטונג איז די אַלטע אויפגעפאָדערט געוואָרען צו פיהרען די נאָרמאַלע טעטיגקייט.

באהן-הלוואה פון 100 מיליאן דאלאר

זאל פוילען בעקומען אין אמעריקא.

ניו-יאָרק, 8 (ספ. טעל.) דאָ האָבען זיך אָנגעהויבען אונטערהאַנדלונגען צווישען פאָרשטעהער פון פוילען און פון אַמעריקאַנער קאָנסאָרציום „בלעז עט קאָמפּ." וועגען אַ באַהן-הלוואה פאַר פוילען. די הלוואה זאָל בעטרעפען 100 מיליאָן דאָלאַר און זאָל בענוצט ווערען אויף באַהן-אינוועסטיציעס און נייע באַהן ליניעס. אין די היגע פינאַנציעלע ספערען שמועסט מען, אַז דער אַמעריקאַנישער פינאַנץ-ראַטגעבער ביי דער פוילישער רעגירונג דעוועי איז אַ שטאַרקער אָנהענגער פון דער דאָזיגער הלוואה.

נייע כללים פאר די, וואס ווילען פאהרען קיין רוסלאנד.

לעצטענס האָבען די סאָוויעטישע קאָנסולאַטען בעקומען פאָלגענדע נייע פעראָרדנונג בנוגע דעם אַריינפאָהרען קיין רוסלאַנד:

יעדער איינער, וואָס וויל פאָהרען קיין רוסלאַנד, מוז קודם כל אָנגעבען אַ שריפטליכע בקשה אין דעם ענטשפרעדען סאָוויעטישען קאָנסולאַט אָדער פערטרעטונג. אין דער בקשה מוז דער פעטענט אָנגעבען דעם ציל פון זיין רייזע קיין רוסלאַנד און דערביי אויספילען אַנ'אַנקעטע, וועלכע מען בעקומט אין קאָנסולאַט אין 3 עקזעמפּליאַרען, ביילעגענדיג 3 פאָטאָגראַפיעס.

פריי פון אויספיהלען אַנקעטעס זענען נאָר קינדער יונגער פון 16 יאָהר. אַזעלכע דאַרפען אַריינגעשריבען ווערען אין דער ענטשפרעכענדער רובריק פון דער אַנקעטע וועגען קינדער.

דאָס אַרויסגעבען די אַריינפאָהר-ערלויבענישען איז אָפּהענגיג פון דעם פאָלקס-קאָמיסאַריאַט פאַר אויסערליכע ענינים אין מאָסקווע.

אָפּצוגעהמען די וויזע דאַרף קומען דער פעטענט פערזענליך אין דער סאָוויעטישער באָטשאַפט אָדער קאָנסולאַט. אין דער וויזע ווערט אָנגעמערקט אויף ווי לאַנג איהם איז דערלויבט צו געפינען זיך אין סאָוויעטען-רוסלאַנד.

יעדער אָנגעקומענער קיין רוסלאַנד איז פערפליכטעט זיך צו רעגיסטרירען אין דער סאָוויעטישער מיליץ פון דער שטאָט, וואו ער געפינט זיך.

אַריינפיהרען פרייה אָהן אַ צאָהלאָפּצאָהל מעג יעדער פערזאָן זאַכען פון איינענעם געברויך; אויבער-בגדים אַ, הוט אָדער אַ היטעל, איין פעלץ און 4 קאָסטיומען, רייזע און טואַלעט-זאַכען ביז 5 קילאָ און צוויי פאָר קאַלאָשען. חוץ דעם 1 קילאָ טאַבאַק אָדער 550 גראַם פּאַפּיראָסען אָדער 100 ציגאַרען 3 שטיקער זייף, פלאַטין, גאָלד און זילבער-זאַכען אָרעמבענדער, בראָשען, פּאָרטטאַבאַקען צו איין שטיק פאַר אַ פערזאָן, רינגען, הייליגע בילדער, ברילען, בינדעס צו צוויי שטיק פאַר אַ פערזאָן.

קיין בעגרענצונג אויף אַריינצופיהרען וואַליוטע עקזיסטירט נישט.

ראדיא-טעלעפאן

בערלין — ניו-יארק.

בערלין, 8 (ספ. טעל.) פרייטאָג ווערט דאָ געעפענט די ראַדיאָ-טעלעפאָנישע קאָמוניקאַציע צווישען דייטשלאַנד און אַמעריקע אַ געשפּרעך וועט קאָסטען אַנ'ערך 700 זל.

נייע נאטע פון פוילען צו ליטע.

וואַרשאָ, 8 (א. וו.) לויט ידיעות, וואָס שטאַמען פון גוט-אינפאָרמירטע פּאָליטישע קוועלען, איז די נייע נאָטע פון דער פוילישער רעגירונג צו ליטע אַלס תשובה אויף דער לעצטער נאָטע פון וואַלדעמאַראַס, שוין פערטיג און וועט אין די נאָהענטסטע טעג אַרויסגעשיקט און פערעפענטליכט ווערען.

אין דער נאָטע ווערט אָנגעוויזען, אויף דער נויטיגקייט שנעל אָנצוהויבען די אונטערהאַנדלונגען.

אין מאסקווא איז מען צופרידען

פון דעם פויליש-רוסישען קאנטאקט.

מאָסקווע, 8. (ספ. טעל.) אין די סאָוויעטישע אָפיציעלע קרייזען האָט מען מיט גרויס צופרידענהייט אויפגענומען דעם קאָנטאַקט, וואָס האָט זיך ווידער איינגעשטעלט צווישען פוילען אין רוסלאַנד. מ'שטרייכט אונטער, אַז די סאָוויעטען-רעגירונג האָט זיך תמיד בעצויגען גינסטיג צו דער אידעי פון רוסיש-פוילישע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען. די נייע איניציאַטיוו מצד פוילען איז אויפגענומען געוואָרען אין מאָסקווע מיט צופרידענהייט.

אויפ'ן וואהל-פראנט אין ווארשא

פריהצייטיגע פּראָקלאַמאַציע. — היגיענישער זאָל ווערט נישט פערדונגען. — צוטריבען מיטינגען פון די לינקע פּ. פּ. ס. — מיטינג פון ליסטע נומער 13.

וואַרשאָ, 8 (א. וו.) אין שטאָט האָבען זיך לעצטענס בעוויזען קאָמוניסטישע אויפרופען, וואָס פּראָטעסטירען געגען פּסל'ען די ליסטע נומער 13. די דאָזיגע אויפרופען זענען וואַהרשיינליך צוגעגרייט געוואָרען בעצייטענס, ווייל מ'האָט גערעכענט, אַז די ליסטע 13 וועט גע'פּסל'ט ווערען.

וואַרשאָ, 8 (א. וו.) די דירעקציע פון דער היגיענישער געזעלשאַפט, וואָס האָט איינע פון די גרעסטע זאַלען אין וואַרשאָ האָט בעשלאָסען נישט צו פערדינגען דעם זאַל אויף מיטינגען און פּאָליטישע פערזאַמלונגען. די דאָזיגע דעציזיע איז אָנגענומען געוואָרען צוליב דעם געשלעג, וואָס איז ענטשטאַנען אויפ'ן מיטינג פון נאַציאָנאַל-קאַטוילישען בלאָק, וועלכער איז דאָרט פאָרגעקומען.

וואַרשאָ, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט אַרום האַלב 5 אין אָווענד האָט זיך אויפ'ן פּלאַץ פון קאַזשמערזש דעם גרויסען צוזאַמענגעקליבען אַ גרויסער עולם און ס'האָט געזאָלט פאָרקומען אַ מיטינג פון די לינקע פּ. פּ. ס. אַלס פּראָטעסט געגען פּסל'ען זייער ליסטע. די פּאָליציי האָט דעם מיטינג נישט ערלויבט, אָבער דער פאָרשטעהער פון די לינקע פּ.פּ.ס. טשומאַ האָט פונדעסטוועגען איינגעאָרדענט אַנ'אימפּראָוויזירטע טריבונע און אָנגעהויבען רעדען. פּאָליציי האָט דעם מיטינג צוטריבען און איניגע פערזאָן פערהאַלטען.

7 אין אָווענד איז אויפ'ן זעלבען פּלאַץ פאָרגעקומען אַ לעגאַליזירטער מיטינג פון דער ליסטע 13. איניגע קאַנדידאַטען פון דער ליסטע זענען שאַרף אַרויסגעטראָטען און אויסגערופען אַנטי-מלוכה'שע לאָזונגען. דער פאָרשטעהער פון רעגירונגס-קאָמיסאַר האָט געוואָלט דעם רעדנער אָפּשטעלען. ער האָט אָבער צו איהם נישט געקאָנט צוקומען און יענער האָט ווייטער גערעדט. ווען מ'האָט אָבער אָנגעהויבען אויסרופען געגען מאַרשאַל פּילסודסקי, איז דער מיטינג צוטריבען געוואָרען. אויף ביידע מיטינגען זענען פערהאַלטען געוואָרען ביז 40 פערזאָן.

וואַרשאַ 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז קאָנפיסקירט געוואָרען אַנ'אויפרוף פון „וויזוואָלעניע" וואָס איז געווען געווענדעט געגען דער ליסטע נומער 1.

*

ד"ר קאַזימיערזש זאַטשעק, וועלכער פיגורירט אויף דער פּיאַסט-כ.ד.-ליסטע אַלס קאַנדידאַט צום סיים ווערט בעזייטיגט פון זיין אַמט אַלס רעגירונגס-קאָמיסאַר פון זאַפּאַלקעס-מאָנאָפּאָל.

*

אין צוזאַמענהאַנג מיט די קלאַנגען אַז טוגוט וועט נאָך די וואַהלען אָפּיציעל אַריינטרעטען אין פּ.פּ.ס. האָט ער פערעפענטליכט אַנ'ערקלערונג אין וועלכער ער לייקענט אָפּ די ידיעה. הגם ער איז אַנ'אַלטער פריינט פון פּ.פּ.ס. האַלט ער, אַז זיין אָרט איז אין „וויזוואָלעניע", ווייל ביי די ביזאיצטיגע בעדינגונגען איז דאָס אַרומשפּאַצירען איבער די פּאַרטייען אַ צייכען פון פּחדנות, אָדער שפּעקולאַציע.

צו דער האָכצייט פון מיין פריינד
אפרים לענטשיצקי
מיט פר. גיטל פעפער
וועלכע איז פאָרגעקומען שבת-צונאַכט דעם 4-טען פעברואַר 1928 אין לאָדז, ווינש איך זיי אַ גליקליכע צוקונפט.
שמחה פערדער.

33 אכטונג, האנדווערקער! 33
קליינהענדלער, ראַד-פערקעהר און פּאַרטיי-חברים, מיטגלידער פון פאָלקס-הויז (זאַוואַדזקאַ 5).
היינט, דאָנערשטאָג, דעם 9. פעברואַר ד. י., 8 אַ זייגער אין אָווענד קומט פאַר
אַ דרינגענדע פערזאמלונג
33 פון פאָרשטעהער פון אַלע סעקציעס, צו וועלכע ס'דאַרפען קומען די גאַנצע פערוואַלטונגען. אין די בעראַטונגען נעהמען אַנטייל: דעפּ. נח פּרילוצקי, וו. ווישליצקי, אַדוו. ווייצמאַן. 33

לייה-ביבליאטעק
אויפ'ן נאָמען פון
א. אייזענשלאס
11 פּאַלודניאָווא 11
איז אָפען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 5—9 אָווענד. שבת — פון 10—1 מיטאָג און פון 4—9 אין אָווענד.

א מוֹראַ'דיגע שיפס-קאַטאַסטראָפע.

40 מענשען אומגעקומען, 60 פערוואונדעט.

פּ אַ ר י ז. 8 (ספּ. טעל.) אַ גרויסע שיפס-קאַטאַסטראָפע האָט פּאַסירט אין דער פראַנצויזישער קאָלאָניע אין אינדאָ-כינע. די פּאַסאַזשיר-שיף מעקאָנג האָט עקספּלאָדירט נישט ווייט פון דער שטאָט טהאַקעק. מ'רעכענט, אַ דאַנק דער אומפאָרזיכטיגקייט פון איין מאַטראָס האָט עקספּלאָדירט אַ טראַנספּאָרט מיט בענזין, וואָס האָט זיך געפונען אויף דער שיף.

לויט די ערשטע ידיעות זענען פון אויפרייס אומגעקומען 40 פּערזאָן, דערונטער 3 הויכע פראַנצעזישע בעאַמטע. 60 פערוואונדעטע פּאַסאַזשירען האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָלען.

ב ע ל ג ר אַ ד. 8 (ספּ. טעל.) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ גרויסער אויפרייס אויף דער שיף „אַמאַלאַ", וועלכע איז געפאָהרען פון ספּליט קיין סליבעניק. דער אויפרייס איז געוועזען אַזוי שטאַרק, אַז די שיף איז צוריסען געוואָרען אויף 2 שטיקער. איין טייל איז דערטרונקען געוואָרען, דער צווייטער איז אַרויפגעוואָרפען געוואָרען אויף אַ סקאַלע. דער קאַפּיטאַן און 4 מאַטראָסען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען, איין מאַטראָס איז אומגעקומען.

עקסמיסיע פון אַ מת.

קאַליש 8 (טעלעפאָניש) דאָ איז פאָרגעקומען אַ פּראָצעס פון אַ געוויסען יהודה לייב פּערלע, וועלכער האָט אָנגעקלאָגט די קינדער פון פערשטאָרבענעם שמעון יאָפע, וועלכע האָבען געלאָזט בעגראָבען זייער פאָטער אין קבר, וואָס יהודה לייב פּערלע האָט גע־קויפט פאַר זיין פאָטער. דאָס געריכט האָט אַרויסגעגעבען אַ פּסק־דין, אַז דער מת שמעון יאָפע דאַרף עקסמיטירט ווע־רען פון איצטיגען קבר און בעגראָבען ווערען ערגיץ אַנדערש.

ערד-ציטערנישען.

נ י ו - י אָ ר ק, 8 (ספּ. טעל.) אויף די פיליפּינישע אינזלען איז פאָרגע־קומען אַנ'ערד-ציטערניש, וועלכע מ'האָט געפיהלט 2 מינוט, די ערד-ציטערניש איז געוועזען אַ שטאַרקע און האָט אָנגעמאַכט גרויסע פערוויסטונגען אויפ'ן אינ־זעל מינדאָנאַא. בפרט זענען גרויסע שאָדענס אָנגעמאַכט געוואָרען אין דער פּראָווינץ דאַוואַאָ.

ו י ע ן, 8 (ספּ. טעל.) היינט 5.53 פריה האָט זיך אין דער אומגעגענד פון אינסברוק אינ'ם טייל פון טייך אין דערפיהלט אַ שטאַרקע ערד-ציטערניש. קיין גרויסע שאָדענס זענען נישט אָנגעמאַכט געוואָרען.

פּאָליטישער מאָרד אין ווילנא

געפונען אַ צושניטענעם אַ יודישען יונגענמאַן, דעם בעפול־מעכטיגטען פון ליסטע 13.

ווילנא, 8. (טעלעפאָניש). די אַר־בייטער, וואָס זענען בעשעפטיגט ביי דער בוי-אַרבייט אין די מיליטערישע פאָרטען אין ראָסאַ האָבען געפונען צווי־שען די ציגעל אַ צושניטענעם קערפּער פון אַ יודישען יונגענמאַן. דער קערפּער איז געוועזען אַזוי אכזריות'דיג צושניטען, אַז עס איז פאַרהאַן אַ חשד, אַז דער מאָרד איז אויסגעפיהרט געוואָרען דורך עטליכע פּערזאָן אויף זעהר אַ געהיימ־ניספולען אופן.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער ערמאָרדעטער שטאַמט פון קאָנסק און הייסט ישראל נטע שוואַרצלויף, עט־ליכע און צוואַנציג יאָהר אַלט, אַ קאַמאַ־שען-שטעפּער. אין ווילנא האָט דער ער־מאָרדעטער געוואוינט די לעצטע צוויי יאָהר.

מיט אַ פּאָר טאָג צוריק האָט דער ערמאָרדעטער בייגעלעגט אין דער קרייז־וואַהל-קאָמיסיע די וואַהל-ליסטע נומער 13. אין זיין טאַש האָט מען טאַקע גע־פונען די קוויטונג פון דער אַריינגע־טראָגענער ליסטע.

ווי אַזוי דער דערמאָרדעטער איז גע־קומען אין אַזאַ ווייטער געגענד ווי ראָ־סאַ, איז דערווייל נאָך נישט בעוואוסט. מען איז זיך משער, אַז מען האָט איהם פערנאַרט מיט געוויסע כונות און דער מאָרד איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויף אַ פּאָליטישען באָדען.

דער מאָרד האָט אין ווילנע געמאַכט אַ שטאַרקען רושם.

וואָס האָט געבראַכט צום יודיש-נאַצ. בלאָק?

פּרעסע-קאָנפערענץ אין וואַרשאָ.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער אַל־געמיינער יודיש - נאַציאָנאַלער בלאָק האָט נעכטען צוזאַמענגערופען אַ פּרעסע-קאָנפערענץ, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון אַלע יודישע בירגערליכע רעדאַקציעס פון וואַרשאַ און פון אַ טייל יודישע צייטונגען אין דער פּראָווינץ.

דעפּוטאַט נח פּרילוצקי האָט אין אַ לענגערען רעפעראַט אָנגעוויזען אויף די סבות, וואָס האָבען דערפיהרט צו דער ענטשטעהונג פונ'ם יודיש-נאַציאָנאַלען בלאָק. אָבשטעלענדיג זיך גענויער אויף די עוולות, וואָס עס ברענגט דער יודי־שער בעפעלקערונג די וואַל-געאָמעטריע, האָט דער רעפערענט אונטערגעשטראָ־כען, אַז עס זענען נאָר געווען 2 אויס־וועגען, כדי זיך צו פערטיידיגען געגען די אויבענדערמאָהנטע עוולות און דהיינו: אַ יודישע נאַציאָנאַלע קוריע, וואָס זאָל גאַראַנטירען דער יודישער בעפעלקערונג אַ געהעריג גרויסע רע־פּרעזענטאַנץ, וואָס זאָל ענטשפּרעכען דער צאָהל פון דער יודישער בעפעל־קערונג אין פּוילען.

קיין יודיש נאַציאָנאַלע קוריע אין פּוילען איז נישטאָ. עס בלייבט, אַלזאָ, נאָר דער צווייטער אויסוועג – אַנ'איינ־הייטליכער פראָנט פון אַלע פּאַרטייען און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אויף דער יודישער גאַס.

נישט אַלע יודישע פּאָליטישע פּאַר־טייען האָבען ריכטיג אָבגעשאַצט די איצטיגע לאַגע. די „אגודה", די „פאָלקס-פּאַרטיי" און די ווירטשאַפטליכע אָר־גאַניזאַציעס האָבען אונטערגענומען שריט, כדי צו שאַפען אַנ'אַלגעמיינעם יודיש-נאַציאָנאַלען בלאָק. די ציוניסטען אָבער האָבען געוואָלט אויסנוצען די וואַהל-קאָמפּאַניע צו אַ קאַמף געגען דער „אגודה" און „פאָלקס-פּאַרטיי", נישט רעכענענדיג זיך דערמיט, וואָס דאַדורך וועט ליידען די יודישע רע־פּרעזענטאַנץ. דעריבער וועלען מוזען טראָגען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די צובראָכענע יודישע מאַנדאַטען די וועלכע האָבען אָנגעהויבען דעם קאַמף אויף דער יודישער גאַס.

איבערגעהענדיג צו דער פראַגע וועגען דעם געשאַפענעם נאַציאָנאַליטעטען-בלאָק האָט דעפּ. פּרילוצקי אָנגעוויזען, אַז אין 1928 האָט זיך די לאַגע גע־ענדערט און מען קאָן זי נישט פער־גלייכען מיט דער לאַגע פון 1922. אין 1922 איז בראש פון דער רעגירונג גע־שטאַנען נאָוואַק און מען האָט געוואַרט נאָר אויפ'ן אויסגאַנג פון די וואַהלען, כדי צו שאַפען אַ נייע רעגירונג, איצט אָבער האָבען מיר צו טון מיט דער רע־גירונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי'ן. די פּאַרטייען, וואָס געהען אַריין אין יודיש־נאַציאָנאַלען בלאָק, האָבען איינגעפונען אַז דער איינציגער אויסוועג אין דעם איצטיגען מאָמענט איז צו שליסען אַ וואָפענשטילשטאַנד מיט דער רעגירונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי און איהם נישט שטערען אינ'ם קאַמף געגען דער אַנטי־סעמיטישער רעאַקציע.

דער בלאָק האָט אויף זיך נישט גענו־מען קיין שום פליכטען לגבי דער רע־גירונג און אין סיים וועלען זיינע דע־פּוטאַטען האָבען אַבסאָלוט פרייע הענד.

נאָכ'ן רעפעראַט האָט זיך אָנגעהויבען אַ לענגערע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה אינ־דעלמאַן, דייטשער, אַדוואָקאַט זונדעלע־וויטש און פּרנס פרידמאַן.

די רעדנער האָט געענטפערט דעפּ. פּרילוצקי.

מאַסען-אַרעסטן אין מזרח-גאַליציען

אַרעסטירט קאָמוניסטען און מיטגלידער פון אוקראַינישע פּאַרטייען.

לעמבערג, 8. (טעלעפאָניש). שוין אַ לענגערע צייט ווי די פּאָליציי האָט געפיהרט אַ גענויע אָבסערוואַציע איבער דער טעטיגקייט פון דער מערב-גאַליצישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, און די אַרעסטען, וואָס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען די לעצטע טעג, זענען פאַר אַלע געווען אונערוואַרטעט.

צווישען די אַרעסטירטע געפינען זיך מיטגלידער פון מזרח גאַליציען און וואָ־לין. כאַראַקטעריסטיש, אַז מ'האָט אויך אַרעסטירט מיטגלידער פון דער לעגאַ־אוקראַאינישער פּאַרטיי „אונדאַ". געשעהן איז דאָס אויף פאָלגענדען אופן: די לעמבערגער פּאָליציי האָט בעקומען ידיעות, אַז אין דער העלפט פון חודש יאַנואַר קומט פאָר אין דאַנציג דער קאָנגרעס פון דער מערב-גאַליצישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען מיטגלידער פון קאָמינטערן און דעלעגאַטען פון פּוילען. די מאַכט האָט דעריבער פאָראָרדענט, אַז די פּאָליציי אין טשעוו זאָל אַלע, וואָס וועלען דורכפאָהרען פון דאַנציג אין דער דערמאָהנטער צייט איבער־שרייבען. אויפ'ן דאָזיגען סמך האָט שוין פאָריגע וואָך די פּאָליציי געהאַט אַ גע־נויע רשימה פון אַלע פּוילישע דעלע־גאַטען, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין דאַנציגער קאָנגרעס, עס האָט זיך אַרויס־געשטעלט, אַז צווישען די אַנטייל-נעה־מער געפינען זיך טעטיגע מיטגלידער פון טאַרנאָפּאָל, לעמבערג און וואָהלי־נער וואָיעוואודזטוועס.

און ווירקליך האָבען זיך זונטאָג אין אָוועט אָנגעהויבען רעוויזיעס און אַרעסטען און אין רעזולטאַט זענען 48 פּערזאָן איינגעזעצט געוואָרען אין לעמ־בערגער תפיסה.

צווישען די אַרעסטירטע געפינען זיך עטליכע יודען. אַ געוויסער פּנחס מינץ איז אין טשעוו געפאָהרען אין ערשטער קלאַס און בעת דער רעוויזיע האָט מען ביי איהם געפונען 1200 דאָלאַר. אוי־סערדעם איז אַרעסטירט געוואָרען דער „סעלראָב"-פיהרער, רעדאַקטאָר מיקאָליי שטשיך, רעדאַקטאָר פון „שוויטלאָ" וואָל־ניצקי, רעדאַקטאָר פון „קולטורא" טאַ־באַן רובניאַק און זיגמונד קאַרמאַן (אַ יוד).

נעכטען פאַרטאָג זענען אויך פאָרגע־קומען רעוויזיעס אין לאָקאַל פון דער נאַציאָנאַל-אוקראַאינישער פּאַרטיי „אונדאַ", אין די רעדאַקציעס: „דילאָ", „הראָ־מאַדסקאַ-האָלאָ". אין לאָקאַל פון „אונדאַ" זאָל מען, לויט'ן פּאָליצייאישען קאָמוני־קאַט, האָבען געפונען זעהר פיל קאָמ־פּראָמיטירענדען מאַטעראַל. מען האָט אַרעסטירט דעם רעדאַקטאָר פון „פּאַ־דעראָפ-האָלאָ". עס איז אויך אַרעסטירט געוואָרען דער „אונדאַ"-פּאָליטיקער מאַ־טשיי גאַוואָראַצקי.

לעמבערג, 8. (א. וו.) אין צו־זאַמענהאַנג מיט די וואַהלען האָבען די קאָמוניסטען אָנגעהויבען צו ענטוויקלען אַ גרעסערע טעטיגקייט. די פּאָליציי האָט פעסטגעשטעלט, אַז זיי זענען טע־טיג אין עטליכע גרופּען, ווי: לינקע פּ. פּ. ס., רעכטער „סעל-ראַב", ווי אויך דורך „יעדנאָשטש ראַבאָטניטשאַ אי כלאָפּסקאַ". די אַלע גרופּען האָבען גע־אַרבייט סאָלידאַר און אין יאַנואַר האָ־בען זיי אָפּגעהאַלטען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ אין דאַנציג מיט'ן אָנטייל פון פערטרעטער פון קאָמאינטערן.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט די פּאָליציי געמאַכט רעוויזיעס און אַרעס־טירט דעם מיטגליד פון קאָמוניסטישען צענטראַל-קאָמיטעט אין וואַרשאָ אַ גע־וויסען פּנחס מינץ, וועלכער האָט גע־לעבט אונטער אַ פאַלשען נאָמען איי־זענשטיין. זיין פּסעוודאָנים איז געווען אַלעקסאַנדער. ווייטער איז אַרעסטירט געוואָרען סטעפאַן וואָלינעץ מיטגליד פון צענטראַל-קאָמיטעט פון דער קאָמו־ניסטישער פּאַרטיי אין מערב-גאַליציען און רעדאַקטאָר פון דער צייטשריפט „גאָווא-קולטורא", יוליאַן און פּאָנטעלע־מאָנאַ קראַיעווסקי. דער ערשטער איז אַ גימנאַזיאַל-פּראָפעסאָר אין סטאַניסלאַ־וואָוו און דער צווייטער איז רעדאַקטאָר פון דער צייטונג „סעלראָב", וואַסיל קאָסאָך, מיטגליד פון דער קאָמוניסטי־שער פּאַרטיי אין מערב-גאַליציען. יוזעף ציבּרוק, מיכאַל העגטשינאַ, דער פּרעזעס פון דער לינקער „סעלראָב"-פּאַרטיי, ציריל באָלניצקי, איוואַן ראַב, דימיטרי ווערכאָוו, דער סעקרעטאַר פון דער פּ. פּ. ס. לינקע הערש לאַנדאַו און זיגמונד קאַרניאָל פון טאַרנאָפּאָל. סך-הכל זענען אַרעסטירט געוואָרען 50 פּערזאָן. די ווייטערע אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

לעמבערג. 8 (א. וו.) נעכטען האָט די פּאָליצייאישע מאַכט דורכגע־פיהרט אַ רעוויזיע אין לאָקאַל פון צענטראַל-קאָמיטעט פון דער אוקראַאיני־שער „אונדאַ". עס זענען קאָנפיסקירט געוואָרען אַ סך דאָקומענטען.

גלייכצייטיג איז אויך דורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעוויזיע ביי די רוסישע ראַדיקאַלען און עס זענען אַרעסטירט געוואָרען 2 רעדאַקטאָרען פון „הראַ־מאַדזקי האָלאָס" מאַטעאוש סטאַך און נאָוואָראַצקי אַלס אויטאָרען פון אַנטי־מלוכה'שע ידיעות.

וואַרשאווער זאַל 2 טעאַטער-פאָרשטעלונגען פון „אונזער ווינקעל"
פּאָלודניאָווע 36.

אין שענעם גרויסען וואַרשאווער זאַל (פּאָלודניאָווא 36) ווערט געגעבען 2 טעאַטער-פאָרשטעלונגען מיט'ן אָנטייל פון די אין לאָדז גוט-בעקאַנטע אַמאַטאָרען און אַרטיסטען-קרעפטען, ווי: פר' באַק, יאַנאָווסקאַ, יאַגאַדא, ראַשעלבאַך, ראָזענשטיין. מענער: ברזעזינסקי, גייסט א., גייסט מ., ווידאַווסקי, זילבערשטיין, לעווינשטיין, פוקס, ריבאָווסקי, רובין, שווידער און אַנד.

פרייטאַג. דעם 10. פעברואַר ד. י. 8.30 אַ זייגער אָוונד

גאָט, מענש און טייוועל
דראַמע אין 4 אַק־טען פון י. גאָרדין.

שבת, ד. 11. פעבר. 8.30 אין אָוונד –
דאָס ווילנער בעל-הבית'ל
דראַמע אין 4 אַקטען פון מאַרק אַרנשטיין.

בילעטען צום פּרייז פון 1 ביז 2 זל. צו בעקומען אין ט.ג פון דער פאָרשטעלונג ביי דער קאַסע פון וואַרשאווער זאַל (פּ-לודנ. 36) פון 5 אַ זייגער אָן. פרייקאַרטען — נישט גילטיג. פאַר מיטגלידער פון דראַמאַטישע סעקציעס—אַלע פּלעצער צו 1 זל.

פּרייז 2 זל. שנעל און רעעל! פּרייז 2 זל.
רעכטס-קאָנסולטענטען-ביוראָ
„פּאָראַדאַ"-"PORADA"
10 פּיעטריקאָווער 10
אונטער לייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען אויז רוטינירטען געריכטס-סעקרעטאַר
שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעזי־פּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער־ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 258

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 9 פעברואר 1928

לאָדז. 9 פעברואר 1928

בלאָטע

אַנ'ענין, וואָס איז נישט בלאָטע

ביי אונז אין לאַנד שטעהט איצט פאַר אַנ'ארבייט פון אַ קאָלאָסאַלער עקאָנאָמישער בעדייטונג —

עס האַנדעלט זיך נעמליך וועגען אויסטריקענען די פּאָליעסער בלאָטעס, אַזוי אַז אַ קאָלאָסאַלער ערד־שטח וועט ווערען פּראָדוקטיוו, און אַרויסגעבען פון זיך לעבענס־נויטיגע פּראָדוקטען.

דער דאָזיגער, דערווייל בלאָטיגער שטח פאַרנעהמט הונדערטער קוואַדראַט־וויאָרסטען; ער בעריהרט ניינצען פּאָוויאַטען און פינף וואָיעוואודזטוועס, און לויט אַלע וואַהרשיינליכקייטען וועלען זיך אויף איהם קאָנען בעזעצען טויזענדער פאַמיליעס.

איז שוין זעלבסטפערשטענדליך, אַז פאַר אונזער פערהעלטנישמעסיגער „ענגשאַפט“, וואָס צווינגט צו אַ שטאַרקער עמיגראַציע־טעטיגקייט, וועט דער איצטיגער פּלאַן פון דער רעגירונג צו אויסטריקענען די דאָזיגע בלאָטעס און זומפּען, זיין אַ שטיק לינדערונג, און דאָס לאַנד גופא וועט בערייכערט ווערען.

ס'איז, אַלזאָ, קלאָהר, אַז דאָס וועט זיין ווי געזאָגט, אַנ'אויפטו פון קאָלאָסאַלערווירטשאַפטליכער בעדייטונג, און פאַר אונז, יודען וועט עס זיין אַ דאָפּעלטע סאַטיספאַקציע, ווארום, לויט דעם ווי עס זאָגען עדות פאַקטען, שטאַמט טאַקע דער פּלאַן פון אַ יודישע מקור:

דער ערשטער, וואָס האָט אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דעם ענין איז געווען דער יודיש־אַמעריקאַנישער פּאָליטיקער מאָרגענטוי, ווען ער איז געווען אין פּוילען.

דערנאָך ווייסען מיר, האָט די געזעלשאַפט „טאָר“ (אַ געזעלשאַפט, וואָס האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע די יודישע קאָלאָניזאַציע אין פּוילען) מיט אַ צייט צוריק דערלאַנגט דער רעגירונג אַ מעמאָריאַל וועגען דעם, מ'זאָל איהר אָפּטרעטען אַ שטיק באָדען, וועלכען זי וועט אויסטריקענען און בעזעצען יודישע קאָלאָניסטען.

דער ערשטער טייל פונ'ם פּלאַן, זעהען מיר, האָט געפונען חן אין די אויגען פון דער רעגירונג — דער ענין וועט רעאַליזירט ווערען.

צי האָט אָבער געפונען חן דער צווייטער טייל פונ'ם „טאָר“־פּראָיעקט, טאָרען מיר נאָך נישט פאָראויסזאָגען:

דאָס וועט אונז די ווירקליכקייט פון דער נאָהענטער צוקונפט בעווייזען.

לאָמיר זיך נישט אַרויפלעגען קיין בלאָטע און שטיינער אויף די הערצער — קיין לאַסט פון שווערע פאַרגעפּיהלען און... וואַהרשיינליכקייטען!

מן.

עמיל לודוויג וועגעז זיין יודישקייט.

זיין פאָטער האָט איהם גע'שמד'ט אָבער ער איז געוואָרען צוריק א יוד.

(א בריף פון ניו־יאָרק)

היינע, הייסט ער עמיל לודוויג.*) ער איז איינער פון אונזער איצטיגען דור. זיינע ביכער, געשריבען אָריגינעל אויף דייטש, זענען איבערזעצט אויף פראַנצויזיש, ענגליש און אַנדערע שפּראַכען. זיין בוך „ביסמאַרק“ האָט געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג און זיין צווייט בוך „נאַפּאָלעאָן“—נאָך אַ גרעסערען.

אָבער לודוויג'ס אמת'ער נאָמען איז משה קאָהען, און דאָס איז אַ זאַך, וואָס נאָר אַ קליינער טייל פון זיינע לעזער און פערעהרער ווייסען. ווינציג מענשען ווייסען, אַז עמיל לודוויג, דער דאָזיגער בכבוד'יגער און אַנערקענטער גרויסער שרייבער איז אַ יוד. וואָס וואָלט זיך זיכער נישט געשעהמט צו טראָגען דעם נאָמען משה קאָהען, מיט וועלכען ער איז געבוירען געוואָרען.

„קאָהען איז אַ שעהנער בכבוד'ער נאָמען און איך האָב זיך להלוטין נישט וואָס צו שעהמען מיט איהם“,—האָט מיר הערר לודוויג ערקלערט, ווען איך האָב זיך מיט איהם אַנימצלט געטראָפען אין הויז פון אָטאָ קאָהן, דעם בעוואוסטען יודישען מעצענאַט.

און עמיל לודוויג האָט מיר דערביי דערצעהלט וועגען זיך און זיין יודישקייט:

„ווען איך בין נאָך געווען אַ קינד, האָט זיך מיין פאָטער פערגלוסט צו בעקעהרען אונזער גאַנץ הויזגעזינד צו דער קריסטליכער רעליגיע. מיין פאָטער'ס נאָמען איז געווען קאָהען. ער האָט אָבער נישט געוואָלט, אַז איך, זיין זוהן, זאָל טראָגען דעם דאָזיגען ספּעציפיש יודישען נאָמען, האָט ער מיר, ביי דער אָבטויפונג, אַ נאָמען געגעבען עמיל לודוויג. בין איך ביי דעם דאָזיגען נאָמען, ווי איהר זעהט, פערבליבען.

יאָהרען זענען אַוועק, איך בין אויפגעוואַקסען און—איך מוז זאָגען דעם אמת—עס האָט מיר גאָרנישט אויסגעמאַכט דאָס וואָס מיין פאָטער האָט דוקא געוואָלט, אַז מיר זאָלען געהערען צו דער קריסטליכער קירכע. איך בין סיי ווי נישט קיין רעליגיעזער מענש. איך גלויב נישט אין קיין שום רעליגיע, טאָ וואָס איז געווען דער אונטערשיד, אויב מענשען וועלען מיך האַלטען פאַר אַ יוד, אָדער פאַר אַ קריסט.

„אָבער צייטען בייטען זיך און מיט זיי בייטען זיך אויך אונזערע בעגריפען. די רעוואָלוציע אין דייטשלאַנד האָט אויך מיין בעגריף געענדערט. מיר פערזענליך האָט זיך אין דייטשלאַנד קיינמאָל נישט שלעכט געלעבט, איך האָב אָבער געזעהען, ווי עס לעבט זיך די יודען אין דייטשלאַנד און אַלס געבוירענער יוד פּלעג איך זיך אָפּט וועגען זייער לאַגע פערטראַכטען. עס פּלעגט מיך זעהר שטאַרק פערדריסען, וואָס דער אַנטיסעמיטיזם וואַקסט אין דייטשלאַנד און וואָס די נאַציאָנאַליסטישע עלעמענטען וואַרפען אויף די יודען די שולד, וואָס דער קריג האָט פאַר דייטשלאַנד געהאַט אַ דורכפאַל.

„דער ווענדע פּונקט איז געקומען אין 1922, ווען די אַנטיסעמיטען אין דייטשלאַנד האָבען ערמאָרדעט וואַלטער ראַטענוי, בלויז דערפאַר, וואָס זיי האָבען נישט געוואָלט האָבען קיין יודען אַלס מיניסטער. דער דאָזיגער מאָרד האָט דאַן געמאַכט אויף מיר אַזאַ פּיינליכען איינדרוק, אַז אַלס פּראָטעסט האָב איך בעשלאָסען צוריקצוציהען זיך פון קריסטענטום. איך האָב וועגען דעם דאַן עפענטליך געמאָלדען אין דער דייטשער פּרעסע און בין געוואָרען אויס קריסט“.

לודוויג וואָלט אין דער זעלבער צייט אויך געענדערט זיין נאָמען אויף קאָהען, עס איז אָבער נישט אַזוי גרינג צו שיידען זיך מיט אַ נאָמען, וואָס איינער טראָגט איבער 40 יאָהר צייט און אונטער וועלכען אַ גאַנצע וועלט קען איהם, וואָס איז נאָך אַלעמען אַ נאָמען? דער עיקר איז דאָך נישט דער נאָמען, נאָר דער מענש, וואָס טראָגט דעם נאָמען.

און וועגען דעם אַנטיסעמיטיזם אין דייטשלאַנד, האַלט לודוויג, אַז „דאָס איז אַ קרענק, וואָס ענטוויקעלט זיך און וואָס מען מוז אויסשניידען“. ווי אַזוי די מכה קען אויסגעשניטען ווערען, נעמט ער זיך נישט אונטער צו זאָגען. ער קאָנסטאַטירט אָבער דעם פאַקט, אַז די איצטיגע דייטשע רעגירונג האָט אַנטיסעמיטישע טענדענצען.

„מען שיסט שוין איצט נישט אין דייטשלאַנד אייבעם דערפאַר, ווייל ער איז אַ יוד, אָבער מען האַלט אָן אַ פּאָליטיק פון נישט צולאָזען קיין יודען צו קיין שום רעגירונגס־שטעלע“ — האָט ה' לודוויג אילוסטרירט זיין געדאַנק.

ה' לודוויג גלויבט, אַז די יודען אין דייטשלאַנד וועלען זיך סוף כל סוף אַסימילירען. לויט זיין מיינונג זענען ניינציג פּראָצענט פון דייטשען יודענטום שוין היינט אַסימילירט. איין גרויסען יוד פערמאָגט דייטשלאַנד און אַלע זעגען דאָרט מיט איהם ווירקליך שטאָלץ. דער דאָזיגער יוד איז פּראָפעסאָר אַלבערט איינשטיין.

און דערמאָהנענדיג איינשטיין, איז לודוויג מיט אַ מאָל געוואָרען סענטימענטאַל־הערציג און האָט טרוימעריש פאָרטגעזעצט: „יאָ, איינשטיין איז דער גרויסער יוד און דער געניאַלער מענש, וואָס פערשאַפט אונז אין דייטשלאַנד אַ סך נחת. איך האַלט איהם נישט בלויז פאַר דעם גרעסטען מענשען אין דייטשלאַנד, נאָר פאַר דער גרעסטער פערזענליכקייט אין דער וועלט. דאָס איז נישט בלויז מיין אייגענע מיינונג, דאָס איז די מיינונג פון כמעט גאַנץ דייטשלאַנד“.

כאָטש לודוויג האָט נישט געקריגען קיין נאַציאָנאַל־יודישע ערציהונג פונדעסטוועגען איז ער שטאַרק פעראינטערעסירט אין יודישע פּראָבלעמען. די יודישע לאַגע אין רוסלאַנד, פּונקט ווי די לאַגע פון די יודען אין פּאַלעסטינאַ, זענען איהם זעהר נאָהענט. ער האָט מיט אַ יאָהר צוריק בעזוכטביידע לענדער און האָט אַ גוטע מיינונג סיי וועגען פּאַלעסטינאַ אַלס יודיש לאַנד, סיי וועגען רוסלאַנד אַלס אַ לאַנד, וואו די איצטיגע לעבענס־ווערטען יוערען אינגאַנצען איבערגעשאַפען.

„די אַרבייט, וואָס יודען האָבען אויפגעטוהן אין פּאַלעסטינאַ, האָט אויף מיר געמאַכט אַ זעהר שטאַרקען איינדרוק — האָט ער אויסגעדרוקט זיין מיינונג. — איך גלויב, אַז די דאָזיגע אַרבייט דאַרף דורכאויס דערמוטיגט ווערען. יודען דאַרפען אַהין פאָהרען און זיך דאָרט פערפונדעווען. עס פערשטעהט זיך, אַז איך וואָלט נישט גע'עצה'ט די רייכע יודען פון אייראָפּאַ, אָדער אַמעריקאַ אַהין צו פאָהרען און מאַכען דאָרט זייערע היימען. עס וואָלגערען זיך אָבער איצט אַרום איבער אייראָפּאַ צעהנדליגער טויזענדער יודען, פאַר וועמען פּאַלעסטינאַ וואָלט געקענט ווערען אַ גוטע היים.

וועגען רוסלאַנד האַלט ה' לודוויג, אַז די עקספּערימענטען, וואָס ווערען דאָרט געמאַכט זענען פון גרויסען ווערט פאַר דער גאַנצער מענשהייט. אַ סך זאַכען וועלען אין רוסלאַנד נאָך געענדערט ווערען, גלויבט ער. ענדערונגען וועלען נאָך אויך פאָרקומען אין דער רעגירונגס־פאָרם, וואָס הערשט דאָרט, אָבער רוסלאַנד וועט זיך סוף כל סוף אויסקריסטאַליזירען און וועט בלייבען אַ לאַנד, וואָס אַנדערע לענדער וועלען זיך פון איהר לערנען.

ה' לודוויג איז געקומען קיין אַמעריקאַ צו שטודירען אַלזייטיג דאָס אַלגעמיינע אַמעריקאַנער לעבען און טאַקי אויך דאָס לעבען פון די יודען אין אַמעריקאַ.

ב. סמאָלאַר.

*) זעה אויך דעם אַרטיקעל א. רעוואוצקי, „נ. פאָלקסבלאַט“ נומר 30.

דער לעצטער ליבעראַל

— פון —

דר. א. קאַראַלניק

אין דער פראַנצויזישער געשיכטע איז פעַרהאַן איין זעהר ריהרענדער, זעהר טראַגישער אָדער טראַגי־קאָמישער מאָמענט. עס איז געווען אין דער צייט פון דער רעסטאַווראַציע, צווישען 1815 און 1830, די ערנסטע יאָהרען פון רעאַקציע, פון דעם בענייעטען „אַלטען רעזשים“. די מאָנאַרכיע האָט אַרויסגעטריבען פונלאַנד אַלע אַמאָליגע רעוואָלוציאָנערען, די אַלע מיטגלידער פון דעם קאָנווענט, וואָס האָבען געשטימט פאַר דעם טויט פון לואי דעם זעכצעהנטען און מאַרי אַנטואַנעטע; אָבער די ווענינגער שערליכע אָבער די געוועזענע קאָנווענט־מיטגלידער, וואָס האָבען געמאַכט די בעריהמטע טערמידאָר־פערשווערונג אַנגעגען ראָבעספיערען און געמאַכט אַ סוף צום טעראָר, זיי האָט מען נישט אַרויסגעשיקט. מען האָט זיי געלאָזט לעבען אין פראַנקרייך, אין פּאַריז, אָבער זיי זענען געשטאַנען אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון דער פּאָליציי בייטאָג האָבען זיי זיך ניט געטאָרט ווייזען אויף דער גאַס — אָבער ביינאַכט פלעגען די אַמאָליגע, די אַלטע, די אַראָפּגעקומענע פּאָלקס־בעפרייער זיך טרעפען איינער ביים צווייטען ערגעץ אין אַנ'אָרימער וואוינונג און דערמאָהנען זיך אָן די אַלטע צייטען נאָכאַמאָל איבער'חזר'ן די „אייגענע פּרינציפּען“ — און שווערען צו דער „געטין־שכל“.

און מיט דער צייט איז אויך דער לעצטער קאָנווענט־רעוואָלוציאָנער פערשוואונדען פון דער ביהנע זיי זענען אַריין אין דעם מוזיי, זיי זענען געוואָרען בילדער פון דער געשיכטע.

מיר דאַכט זיך אַז מיר שטעהען איצט—פאַר אַ נייעם פערשוואונדען פון אַ היסטאָרישען טיפּ מיט ווענינגער רעש, מיט ווינציגער דראַמאַטישקייט, ווייל דער טיפּ אַליין איז געווען נישט דראַמאַטיש, אָבער זיכער — כמעט נאַטור געזעצליך עס פערשווינט, עס שטאַרבט אויס דער ליבעראַל מען טו'עפּט נאָך ראָ און דאָרט אַלטע „רושענטעלמען“, מיט הויכע האַרטע קאָלנערס, אָפּט אויך אַ צילענדער אויפ'ן קאָפּ, וואָס געדענקען נאָך דרי „שעהנע אַלטע צייטען“ פון דעם אמת'ן ליבעראַליזם, די צייט פון גלאַדסטאָן און מאָרלי, די צייט פון די אומשטערבליכע פּרינציפּען“, פון פרייהייט, פון דעמאָקראַטיע א.אַז. וו.

פון טאָג צו טאָג ווערען זיי זעלטענער, די געסט, אויף די גאַסען פון אונזערע לעבענדיגע שטעט. שוואַכער די שטימע, ווען זיי רעדען, און לאַנגזאַמער זייער גאַנג.

און מיט יערען ליבעראַל, וואָס שטאַרבט, געהט אַוועק אַ שטיק ליבעראַליזם אַויף אייביג און איך מאָל זיך אויס אַ צייט — זי איז נאָר ניט אַזוי ווייט—ווען פאָטערס וועלען ווייזען די קינדער, און לעהרער די תלמידים—אין מוזייען די בילדער אָדער וואַקס־פיגורען פון אַ זעהר פיין־געקליידעטען, נעפּוצטען מענשען מיט אַ באַקענבאַרד, מיט ברילען, אַ בוך אין איין האַנד און די צווייטע אויסגעשטרעקט אַין אַנ'אָראַטאָרישען זשעסט, „די ווייסט וואָס דאָס איז?“— פרעגט דער דערוואַקסענער דעם קינד— „דאָס איז אַ מין מענש וואָס האָט געלעבט אין די פערגאַנגענע צייטען, אַנ־אויסגעשטאָרבענער מין; די וויסענשאַפט רופט איהם „האָמאָ סאַפּיענס ליבעראַליס“, דער לעצטער ליבעראַל.

„טאַטע, וואָס מיינט דאָס ליבעראַל?“

„איך ווייס אַליין נישט מיין קינד; עס איז זעהר שווער צו פערשטעהן — אָבער אַזוי ווייט ווי מען קאָן אַרויסנעמען פון די אַלטע אַרכיוון, פון די נעלגעוואָרענע ביכער, איז דאָס אַ מענש וואָס חיל, אַז אַלע זאָלען זיין גוט; וואָס וויל, אַז אַלע זאָלען וועלען: וואָס וויל — גאָרנישט.

צווי כחות זענען געשטאַנען איינער אַנטקעגען דעם צווייטען: דער ריז קאַפּיטאַל, אַ יונגער ריז, גלית דער פּלישתי: פון דער צווייטער: די מיליאָנען־קעפּיגע מאַסע, וואָס האָט זיך געריסען נאָך איהר חלק, וואָס האָט זיך געוואָלט אַריינשטופּען אין דעם פער'כשופּ'טען קרייז. צווי אימפּעטען האָבען זיך צוזאַמענגעשטויסען. נאָר נישט קיין קאַמף; אָבער אַ פּרעלוריע, אַ פאָרשפּיל — גלית האָט זיך גענהים צו פּראָוואָצירען זיין געגנער. ער האָט שוין געהאָט די ערפאַהרונג. אייראָפּאַ איז פאַר איהם געווען אַ וואָרנונג.

און דער אַנדערער — אויך אַ גלית, אָבער אָהן דעם בעוואוסטזיין פון זיין קראַפט, אָהן חשק צום קאַמף, האָט זיך אויך נאָך נעגרייט, געשפּאַנט זיינע מוסקולען, נעלערנט „באָקסען“. אַ געפיהל האָט איהם נעזאָגט: אפשר וועט עס אַמאָל צונוצקומען. פון ביידע זייטען אַ מוסקול־שפּיל; פאַר מח־שפּיל איז קיין צייט נישט געווען.

בלויז אַ גאַנץ קליינע גרופּע מענשען, עטליכע צעהנדליג טויזענד און אַ לאַנד פון הונדערט און צעהן מיליאָן — און דאָס אויך צו אַ גרויסער טייל יודען, ד. ה. אומרוהיגע גייסטער, מיט דעם פונק פון אייראָפּא, וואָס איז נאָך נישט אויסגעלאָשען געוואָרען אין זיי, — בלויז זיי האָבען זיך געמיהט צו פערשטעהן דעם פּראָצעס, וואָס געהט אָן — און פערמיידען, אַזוי ווייט ווי עס איז מעגליך געווען, דעם קומענדיגען קאָנפליקט, דאָס זענען געווען די אַזוי גערופענע אַמעריקאַנער „ליבעראַלען“, אָדער ווי מען האָט זיי גערופען אין אַמעריקאַ מיט שפּאָט — „די אינטעליגענציע“.

זענען זיך געשטאַנען די פאָר איטעליגענטען אין אַ ווינקעלע און געקנייטשט די שטערענס און גע'מח'ט זיך: „וואָס וועט זיין?“ איז געווען איין פראַגע, און דער ענטפער איז געווען דער בעריהמטער ענטפער פון דעם דייטשען נאַטור־פאָרשער ריובואַ־רעימאָן: מיר ווייסען נישט, מיר וועלען קיינמאָל נישט וויסען.

און די צווייטע פראַגע איז געווען: „וואָס ווילען מיר, וואָס זענען מיר?“

וואָס? סאָציאַלע רעפאָרם? פּאָליטישע ענדערונג? אָבער אין וואָס פאַר אַ ריכטונג? עס זענען דאָך מעגליך צוויי וועגען אין דער סאָציאַלער ליניע: סאָציאַליזם אָדער די קאַפּיטאַליסטישע ווירטשאַפט, מען מוז זיך ענטשליסען מען מוז אויסקלויבען. סאָציאַליזם האָט זיינע קאָנסעקווענצען. די לעצטע איז „ריקטאַטור פון אַ קלאַס“. צייטווייליג

(ווייטער זעה 7־טע זייט).

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
יעטט אויך אַז אין לעטשניצע, זגערזשער 17
פון 10—11 און פון 2 3.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע און מענער־שוואַכע - קראַנקהייטן היילונגס־קווארץ־לאַמפּען (האַר־אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קווארץ־שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 3—4 אָוונט, פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ באַזונ. וואַרטע־זאַל.

לאדז
9 פעברואר 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
9 פעברואר 1928

9 דאָנערשטאג **יח** שבט תרפ״ח	פעברואר זון-אויפגאנג 7.13 זון-אונטערגאנג 4.32 לענג פון טאָג 8.19

שטעמפּעלט אייערע וואגען און מאסען.

(א. ב) ווי מיר דערוויסען זיך דאַרפען אַלע וואָגען און געוויכטער, וועלכע זענען געווען געשטעמפּעלט אין יאָהר 1924 און 1925 אין אַמט פון מאָס- און-וואָג, אין משך פון דעם לויפענדען חודש ווידער געשטעמפּעלט-ווערען אין אַמט אויף אַלעע קאַשטשושקי 22. ווען עס וועלען געפינען ווערען נישט - געשטעמפּעלטע מאָס- און-וואָג-מכשירים וועלען זיי קאָנפיסקירט-ווערען און די אינהאַבער וועלען צוגעצויגען-ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

פּאָסטקאַרטלעך דאַרפען זיין פּאָסטקאַרטלעך.

די פּאָסט-בעאַמטע האָבען בעמערקט, אַז איינגע פירמעס און האַנדעלס-אונטערנעהמונגען בענוצען זיך מיט פּאָסט-קאַרטלעך פון פּריוואַטער אויסגאַבע, וועלכע ענטשפּרעכען נישט מיט'ן פאָרמאַט די געוועהנליכע קאַרטלעך. זיי זענען גרעסער און צוזאַמענגעלענגט אין צווייען זיי ווערען אָבער אַרויסגעשיקט מיט אַנ' אָפּצאָהל פון אַ געוועהנליך קאַרטעל. צוליב דעם מעלדעט דער פּאָסט-אַמט אַז אויב עס וועלען בענוצט ווערען קאַרטלעך פון אַ גרעסערן פאָרמאַט ווי אַ געוועהנליך פּאָסט-קאַרטעל וועט דער אַדרעסאַט מוזען אָפּצאָהלען רעדפּאַר ווי פאַר אַ פערמאַכטען בריף.

וועגען שטיצע פאַר שטעטישע שולען.

(מ) דינסטאָג איז פאָרגעקומען די זיצונג פון דער בילדונגס-אָבטיילונג ביים מאַגיסטראַט. ס'איז בעהאַנדעלט געוואָרען דער בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1928,9. אַ לענגערען וכוח האָט אַרויס-גערופען די פראַגע וועגען דער שטיצע פאַר די שטעטישע שולען א. א. ס'איז אויך בעהאַנדעלט געוואָרען דער פאָר-שלאַג פון די פּועלי ציון וועגען עפע-נען היימען פאַר דער שול-יוגענד. די פראַגע וועט דעצידירט ווערען נאָכ'ן אויסאַרבייטען אַ גענויען פּלאַן.

פאַבריק-שטרייקען.

(§) אין דער מעכאַנישער טעקסטיל-פאַבריק פון דער פירמע נאָרבערט ראַו (פּאָלודניאָווא 52) איז מיט אַ פּאָר טאָג צוריק אויסגעבראָכען אַ שטרייק צוליב אַ לוין-אַקציע. די אַרבייטער האָבען זיך געווענדעט צום קלאַסען-פעראיין וועגען אַנ'אינטערווענץ אין דעם סכסוך.

(או) אויך אין דער פאַבריק פון בר. וואָידיסלאַווסקי איז צוליב אַ הוספה-אַקציע אויסגעבראָכען אַ שטרייק. אין דעם סכסוך אינטערוועניִרט דער פער-איין „פּראַצאַ״.

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט בייננאַכט דיזשורירען פאָל-גענדע אַפּטייקען: ל. פּאַוולאָווסקי (פּעט-ריקאָווער 307); ס. האַמבורג (גלובנאַ 50); ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 4); י. סיטקיעוויטש (קאָפּערניק 26); א. כאַ-רעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10); א. פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10).

לאָדזער וויזיטאַטאָר וועט וויזיטירען אין לובלין.

(ב) דער וויזיטאַטאָר פון לאָדזער שול-קוראַטאָריום ה' בוגאַרסקי איז אַרי-בערגעפיהרט געוואָרען קיין לובלין.

אהז א קאפּ, אבער דער גוף בעוועגט זיך נאך.

די נעכטיגע זיצונג פון קהלה-ראט.

צו דער נעכטיגער זיצונג פון קהלה-ראַט איז געווען צוגעגרייט אַ סענסאַציע.

אַרום 7 אַ זייגער אין אָוועגד איז אין קהלה אָנגעקומען אַ מיטטיילונג פון רעגירונגס-קאָמיסאַר, אַז די קהלה-פער-וואַלטונג ווערט פונאַנדערגעלאָזט.

(די ידיעה זעה 1. זייט)

אַרום 9 אַ זייגער איז שוין דאָ אַ קוואָרום, די פולע פראַקציע פון דער אַגודה, בונד און פּ. צ. און עטליכע ציוניסטען.

דער פּאָרזיצער ה' מענדעלסאָן עפענט די זיצונג און טיילט מיט, אַז ער האָט בעקומען אַ מיטטיילונג פון רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט וועגען דורכצופיהרען וואַה-לען פון אַ נייער פערוואַלטונג. ער לעגט דעריבער פאָר אויסצווועהלען אַ קאָמיסיע פון 5 פּערזאָן און 5 פער-טרעטער, וועלכע זאָל אַדורכפיהרען די וואַהלען.

אַרום דעם קאָמוניקאַט מיט'ן פאָר-שלאַג ענטוויקעלט זיך אַ הייסער וכוח. פּרנס רומקאָווסקי האַלט, אַז דער פּונקט שטעהט נישט אויף דער טאָג-אָרדנונג און לעגט דעריבער פאָר צוזאַמענצורו-פען וועגען דער פראַגע אַ ספּעציעלע זיצונג.

דאָזאָר פערגאַמענט, אָפּשטעלענדיג זיך אויפ'ן בעשלוס, וואָס איז געקומען לויט דער איניציאַטיוו פון וואָיעוואָדע, ווייזט אָן, אַז עס איז געקומען לויט די בעמיהונגען פון דער אַגודה, וועלכע קען שוין די וועגען דורך הינטער-טירען.

פּרנס ראַמט. האַלצנדערסקי ערקלערט, אַז די יודישע אַרבייטערשאַפט און די אָרימע פאָלקסמאַסען וועלען מיט פרייד אויפנעהמען די ידיעה, אַז די קהלה-פערוואַלטונג איז פונאַנדערגעלאָזען, די פרייד איז אָבער נאָר אַ טיילווייזע, ווייל דער ראַט, וועלכער האָט זיך אַליין אויפגעלעזט, איז נאָך געבליבען. דער איצטיגער ראַט אין זיין צוזאַמענ-שטעל וועט נישט אויסוועהלען קיין אַנדערע פערוואַלטונג, ווי ס'איז די איצטיגע, און זי וועט זיין אויך אַזוי פאָלקס-פיינדליך, ווי די איצטיגע. די, וואָס זענען אָבער פעראינטערעסירט אין דעם, האָבען זיך בעמיהט, וואו מ'דאַרף, און דער ראַט איז געקליבען.

די דיסקוסיע ווערט איבערגעריסען. לויט'ן פאָרלאַנג פון ה' רומקאָווסקי ווערט ערקלערט אַ פּויזע.

נאָך דער פּויזע גיט פּרנס ל. ראָזענ-בערג אַנ'ערקלערונג, אַז אַזוי ווי דער פאָרשלאַג פון זיין פראַקציע וועגען אָפּ-לעגען די זיצונג איז נישט אָנגענומען געוואָרען, וועלען זיי זיך אין די וואַה-לען פון דער קאָמיסיע נישט בעטייליגען.

ס'ווערט פאָרגעשלאָגען אַ קאָמיסיע פון 5 פּערזאָן: פּרנס מענדעלסאָן, אייזנער, צעדערבוים, ראַטמאַן האָלצנ-דערסקי און מאָרגענטאַל, אַלס פער-טרעטער: די פּרנסים טייטעלבוים, פּאַרב-שטיין, גאָלדבערג, ב. ליפשיץ און קאַץ. מיט אַ מעהרהייט שטימען (15) ווערט אויסגעוועהלט אַלס פאָרזיצער ראַטמאַן מענדעלסאָן.

נאָכדעם טרעט מען צו צו דער טאָג-אָרדנונג.

פּרנס רומקאָווסקי שלאָגט פאָר, אַז די דריי פּונקטען: א) בעשטעטיגען נייע 40 טויזענד זלאָטעס אויף איינצו-קויפען קויהלען ב) בעפולמעכטיגען די פערוואַלטונג אויסצושטעלען וועקסלען אויף דעם סכום און ג) 1940 קאָרץ קויהלען, וואָס זענען איבערגעבליבען פון דער פערטיילונג צווישען די אינ-סטיטוציעס, זאָלען פערטיילט ווערען צווישען די יחידים, — אַז די אַלע 3 פּונקטען זאָלען בעהאַנדעלט ווערען צו-זאַמען.

דאָזאָר ווייצמאַן איז דערויף מסכים דער פאָרשלאַג ווערט אָנגענומען.

פּרנס האַלצנדערסקי פרעגט אָן די פערוואַלטונג פאַרוואָס איז די הוספה פאַר די אָנגעשטעלטע פון דער גמינע קאַנצעלאַריע נישט בעשטימט געוואָ-רען אויך פאַר די אַרבייטער פון בית החיים.

דאָזאָר זילבערשטיין רעפערירט דעם פאָרשלאַג פון דער פערוואַלטונג וועגען אַסיגנירען 40 טויזענט זלאָטעס ער בע-ריכטעט, אַז ס'האָבען זיך פערשריבען כמעט 12,000 פּערזאָן און ס'איז פאַר זיי נישטאָ וואָס צו פערטיילען קוים 8,000 קאָרץ

דאָזאָר קאַראָ לעגט פאָר, אַז מ'זאָל פערטיילען וועניגסטענס צו 2 קאָרץ פאַר אַ פּערזאָן.

פּרנס רומקאָווסקי טרעט אַרויס געגען איבערגעבען די 1940 קאָרץ פון די אינסטיטוציעס פאַר יחידים. ער ווייזט אָן, אַז די פערטיילונג פאַר די אינסטי-טוציעס איז געווען אַ צופעליגע און נישט קיין ריכטיגע. אַזוי האָט דאָס יתומ-מים הויז אויף פּולנאָצנאַ בעקומען אינ-גאַנצען 50 קאָרץ און אַ קלענערע 60 קאָרץ א. אַ. וו.

דאָזאָר זילבערשטיין איז מסכים, אַז די 1940 קאָרץ קויהלען זאָלען פער-טיילט ווערען פאַר די אינסטיטוציעס ער פערלאַנגט אָבער, אַז די פערטיי-לונגס-קאָמיסיע זאָל בעקומען אין איהר רשות 20.000 קאָרץ קויהלען.

ס'רעדען נאָך פּרנס צעדערבוים, וועל-כער וויל, אַז מ'זאָל אויף קויהלען אַסיג-נירען 120.000 זל., פּרנס פערגאַמענט, וועלכער פערלאַנגט, אַז מ'זאָל צוטיילען וועניגסטענס צו 3 קאָרץ קויהלען פאַר אַ פאַמיליע.

דאָזאָר אַדוו. ווייצמאַן ענטפערט אויף די פאָרשלאָגען. בעת זיין רעדע ברעכט אויס אַ סקאַנדאַל צווישען איהם מיט פּרנס רומקאָווסקי. דאָזאָר ווייצמאַן וואַרפט פאָר רומקאָווסקי'ן, אַז ער האָט עטלי-כע אינסטיטוציעס צוגעזאָגט, אַז ער וועט זיך פאַ־ זיי בעמיהען זיי זאָלען קריגען קויהלען. ה' רומקאָווסקי פאָדערט אָנצורופען וועלכע אינסטיטוציעס. ה' ווייצמאַן וויל נישט אָנרופען. רומקאָוו-סקי שרייט אויס: איהר זייט אַ ליגנער!

אַדוו. ווייצמאַן: „אַזעלכע כּוליגאַנעס ענטפער איך נישט!״

דער פאָרזיצער רעאַגירט נישט אויף דער זידלעריי. די דיסקוסיע ווערט אי-בערגעריסען. ס'ווערט אָנגענומען דער פאָרשלאַג צו בעשטימען 40.000 זל. אויף איינצוקויפען קויהלען. ביים פאָר-שלאַג וועגען בעפולמעכטיגען די פער-וואַלטונג אויסצושטעלען וועקסלען לענט פאָר דאָזאָר מינצבערג, אַז ס'זאָלען צו-געגעבען ווערען די ווערטער „די נייע פערוואַלטונג״. דער פאָרשלאַג ווערט אָנגענומען.

נאָכ'ן אָפּשטימען גיט אָפּ ה' רומ-קאָווסקי אַנ'ערקלערונג, אַז דער סעק-רעטאַר פון דער קהלה האָט איהם בע-אויפטראַגט צו אינפאָרמירען די קינדער-אינסטיטוציעס, אַז זיי דאַרפען ביז'ן בעשטימטען טערמין צושטעלען די צאָהל קינדער אין דער קאַנצעלאַריע פון קהלה.

ס'ווערט בעשלאָסען די 1940 קאָרץ קויהלען דערווייל צו פערטיילען צווי-שען דער נויטליידענדער בעפעלקערונג, און אויב ס'וועט זיך אַרויסווייזען אַ נויטיגקייט פאַר איינגע אינסטיטוציעס, וועט די פראַגע דעצידירט ווערען דורך דער קאָמיסיע פאַר סאָציאַלער הילף.

אַרום האַלב 12 איז די זיצונג גע-שלאָסען געוואָרען.

*

באַלד נאָך דער זיצונג פון קהלה-ראַט האָט דער פאָרזיצער פון דער וואַהל-קאָמיסיע צוזאַמענגערופען אַ זיצונג פון דער וואַהל-קאָמיסיע.

די קאָמיסיע האָט בעשלאָסען, אַז די זיצונג פון קהלה-ראַט, אויף וועלכער ס'וועלען פאָרקומען די וואַהלען פון אַ נייער פערוואַלטונג, זאָל פאָרקומען דינ-סטאָג 9 אין אָוונד.

קאַנדידאַטען-ליסטעס, קענען אַריינגע-טראָגען ווערען ביז זונטאָג, 9 אין אָוונד. די קאַנדידאַטען-ליסטע דאַרף ענטהאַל-טען 30 נעמען קאַנדידאַטען צו דער פערוואַלטונג און זיין פערזעהען מיט 3 אונטערשריפטען פון קהלה-ראַט-מיטגלי-דער.

ערב די סיים-וואַהלען.

(א—ב) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פערוואַלטונגס - זיצונג פון צענטראַלען

פעראיין פון הויז = בעזיצער

(פּיעטרקאָווער 46). אויף דער זיצונג האָט בעדאַרפט בעשלאָסען ווערען די פראַגע, צו וואָס פאַר אַ וואַהל-גרופּע דער פעראיין זאָל צושטעהען. נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאָסען גע-וואָרען צו לאָזען פריי די מיטגלידער פון פעראיין צו שטימען בעת די וואַה-לען אין סיים און אין סענאַט פאַר וועמען זיי ווילען.

(מ) היינט הויבען אָן צו אַמטירען די קרייז-וואַהל-קאָמיסיעס און די וועה-לער וועלען קענען

נאַכזעהען די רשימות

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט הויבט אָן צו אַמטירען אויך דער וואַהל-רעפעראַט ביים מאַגיסטראַט, טעגליך פון 6 ביז 11 אין אָוונד (פרייהייטס פּלאַץ 14 טעלעפאָן 13—29).

די פאָרזיצערס פון די קרייז-קאָמי-סיעס, אין פאַל ווען זיי שטעלען פעסט עפּיס אומפּינקטליכקייטען, — דאַרפען זיך באַלד פערשטענדיגען מיט'ן וואַהל-רע-פעראַט.

(ב.פ) מאָרגען וועט פאָרקומען אַ

זיצונג פון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע.

אויף דער זיצונג וועלען בעטראַכט-ווע-רען די וואַהל-ליסטעס צום סיים און סענאַט, וואָס זענען אַריינגעטראָגען גע-וואָרען אין קרייז לאָדז — שטאָט.

פון היינט וועלען אין די וואַהל-קאָ-מיסיעס ווידער אַרויסגעלעגט ווערען

צו קאָנטראָלע

די וועהלער-רשימות צום סיים און סע-נאַט. די רשימות וועלען זיין אָפען אין משך פון 5 טאָג, ד. ה. ביז'ן 13-טען ד. ח., פון 4 ביז 10 אָוונד טעגליך.

האָט איהר אַנ'אויטאָ? וויפיל נעהמט איהר פאַר רייסן א צאָהן? פאָהרט איהר זומער-וואוינונג?

די אַלע ידיעות וועט זאַמלען דאס ביורא פון פינאַנץ-אַמט.

נישט חלילה, ווייל מ'פערגינט אייך נישט. נאָר כדי צו וויסען, מיט וויפיל אייך צו בעשטייערן.

(ביפּ) פון 29-טען ד.ח. וועט ראַס אינפאָרמאַציאָנס - ביוראָ, וואָס עקזיס-טירט ביי דער פינאַנץ-קאַמער אָנהויבען אַרבייטען לויט אַ נייער אינסטרוקציע. אין דעם ביוראָ וועלען אַמטען צושיקען וועגען די בירגער ידיעות, וואָס האָבען אַ שייכות צו שטייערן, דהיינו געשלאָ-סענע אָפּמאַכען, קניות, געשאַנקען, אומ-זאַצען א.א.וו. די מאָנאָפּאָל-דירעקציעס וועלען מודיע זיין וועגען פּערזאָנען, וואָס קויפען מאָנאָפּאָל - פּראָדוקטען, וועגען אַרויסגעגעבענע קאָנצעסיעס, הורט- און רעטייל-איינקויפען.

דער צאָל-אַמט וועט צושיקען ידיעות וועגען פערצאָלטע סחורות, פּאָסט-זענ-דונגען. אַ חוץ דעם וועט דאָס ביוראָ בעקומען אינפאָרמאַציעס מכח איינגע-קויפטע אויטאָמאָבילען, מכוח פּערזאָנען וואָס זענען געפאָהרען קיין אויסלאַנד, וואָס האָבען בעקומען ערלויבניש צו בויען הייזער, וויפיל בהמות עס האָט עמיצער געשאָכטען, וועגען וועקסעל-אינ-קאַסאָ אין פּ.ק.א. א.א.וו.

דאָס ביוראָ וועט זאַמלען ידיעות וועגען דעם, ווער עס פערברענגט אויף זומער-וואוינונג, אין קוראָרטען, וועגען האָנאָ-ראַרען פון דאָקטוירים, דענטיסטען און אַנדערע פרייע פּראָפעסיעס, וועגען טראַנזאַקציעס אין בענק א.א.וו., א.א.וו. די אַלע ידיעות וועלען דינען פאַר די שטייער-אַמטען ביים פעסטשטעלען די הויך פון די שטייערן.

———

לעהרער מוזען נאָר קנעלען.

זיי טאָרען זיך נישט פערנעהמען מיט אַנדערע בעשעפטיגונגען.

(או) דאָס קרייז-שול - קוראַטאָריום האָט בעקומען פון בילדונגס - מיניסטע-ריום אַ פעראָרדנונג, אין וועלכער עס ווערט אָנגעוויזען אין וועלכע פאַלען עס ווערט ערלויבט די שול-לעהרער זיך צו פערנעהמען מיט זייטיגע בעשעפטיגונגען

וועגן יערער זייטיגער בעשעפטיגונג מוז אַ לעהרער מעלדען זיין אויבער-מאַכט.

עס וועט נישט ערלויבט ווערען די לעהרער זיך צו בעשעפטיגען מיט עפּעס, וואָס האָט נישט קיין שייכות מיט פע-דאַגאָגישער אַרבייט, ווי: מיט מעדי-צינישער אַרבייט, פאַרמאַצעווטישער, האַנדעל א.ד.גל.

עס וועט אונבעדינגט פערבאָטען ווע-רען צו מאַכען פּריוואַטע לעקציעס די שילער, וועלכע דאַרפען אין דער צו-קונפט אַריינקומען אין דער שולע, וואו דער לעהרער ערטיילט לעקציעס א.ד.ג.

לעהרער וועלען אויך נישט טאָרען פערנעהמען קיין פּאָסטענס — אַלס בירגערמייסטערס, וואָיטען, שטאָט-קאָמיסאַרען, מיטגלידער פון דירעקציעס פון פי-נאַנץ-אינסטיטוציעס, פון פעראייניגען, קאָאָפּעראַטיווען א.ד.ג.

די פעראָרדנונג טרעט אַריין אין קראַפט פונ'ם נייעם לעהר-יאָהר 1928—1929.

———

אינהאַבער פון װאַרשטאַטען, װעלכע בענוצען נישט קײן מעכאַנישע קראַפט

װערען נישט פערדעכענט פאַר קײן אַרבײטער.

דער קאָנטראָלער פון 21־טען שטײער־אַמט אין װאַרשאַ האָט צונױפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל בײם אינהאַבער פון קאָמאַשענמאַכער־װאַרשטאַט מ. ה. אַז דער לעצטער בעשעפטיגט 6 אָנגעשטעלטע און בעזיצט בלױז אַ פּאַטענט פון דער 8־טער קאַטעגאָריע, בעת לױט'ן געזעץ דאַרף ער בעזיצען אַ פּאַטענט פון דער 7 קאַטעגאָריע. ה' ה. איז דעריבער בעשטראָפט געװאָרען מיט אַ געלד־שטראָף און איז אױסערדעם אױפגעפאָדערט געװאָרען אױסצוקױפען אַ פּאַטענט פון דער 7־טער קאַטעגאָריע.

נעגען דעם דאָזיגען בעשלוס האָט ה. אַרײנגעטראָגען אַנ'אָנקלאַגע אין 7 פריעדנס־געריכט. בעת דער געריכטס־פערהאַנדלונג זײנען אױסגעהערט געװאָרען צװײ עדות, דער קאָנטראָלער פון שטײער־אַמט און אַנ'אַרבײטער. דער קאָנטראָלער האָט איבערגע'חזרט דאָסזעלבע, װאָס ער האָט אָנגעשריבען אין פּראָטאָקאָל. דאָגעגען דער צװײטער עדות, אַז אין װאַרשטאַט זײנען בעשעפטיגט נישט מעהר װי 4 אַרבײטער אױסער דעם בעל־הבית.

דער קאָנטראָלער פון שטײער־אַמט האָט געפאָדערט, אַז ה. זאָל בעשטראָפט װערען, װײל ער געהערט צו די מענשען, װעלכע װילען זיך אױסדרעהען פון צאָהלען שטײער. אױב ס'זאָל אַפילו זײן אמת, אַז אין װאַרשטאַט אַרבײטען נישט מעהר װי 4 אַרבײטער, מאַכט אױס אױך די צאָהל אַרבײטער צוזאַמען מיט'ן בעל־הבית 5 פּערזאָן, און אין אַזאַ װאַרשטאַט מוז מען שױן בעזיצען אַ פּאַטענט פון דער 7־טער קאַטעגאָריע.

דער פערטײדיגער פון אָנגעקלאָגטען אַדװ. הערשבערג, האָט אָנגעװיזען, אַז לױט'ן געזעץ פון 15־טען יולי 1925 װערען די אײגענטימער פעררעכענט אַלס אײגענטימער נאָר דאַן, װען זײ בענוצען מעכאַנישע קראַפט. דאָגעגען די אינהאַבער פון האַנטװערקער־װאַרשטאַטען װערען נישט פעררעכענט אַלס אײגענטימער אַפילו דאַן, װען זײ בעזיצען פּאַטענטען בלױז פון דער 8־טער קאַטעגאָריע. דאָס איז בפירוש געזאָגט אין דעם לעצטען טײל פון צוזאַב צום אַרט. 23 פונ'ם געזעץ װעגען פּאַטענטען און אומזאַץ־שטײער.

דאָס געריכט האָט אײנגעשטימט מיט די אױספיהרונגען פון פערטײדיגער און דעם אָנגעקלאָגטען פרײגעשפּראָכען.

דער דאָזיגער געריכטס־אורטײל האָט אַ װיכטיגע בעדײטונג, װײל די שטײער־אַמטען האַלטען זיך בײ דער פּראַקטיק אַז אינהאַבער פון װאַרשטאַטען װערען פעררעכענט אַלס אַרבײטער, אױב זײ בעזיצען פּאַטענטען פון דער אַכטער קאַטעגאָריע און דעריבער טאָר די צאָהל אַרבײטער נישט זײן מעהר װי 4, שױן אַרײנרעכענדיג דעם בעל הבית.

שװינדלער, פערקלײדט אַלס גלחים

האָבען געזאַמעלט געלד אױף „װאַהל־אַגיטאַציע".

מיט אײניגע װאָכען צוריק האָבען איבער אַ רײהע יודישע קראָמען אָנגעהױבען אַרומגעהן דרײ פּאַרשױנען אין גלח'ישע קלײדער װעלכע האָבען אײנגעקױפט פערשידענע זאַכען אױף װעקסלען.

אײנער פון די פּאַרשױנען האָט זיך פּאָרגעשטעלט אַלס קסיאָנדז ד"ר פּראָפעסאָר דע־ראָסעט. דער 2־טער — אַלס קסיאָנדז ד"ר אורסוס־קאָװאַלסקי און דער 3־טער — אַלס קסיאָנדז פּיאָטר סטאַניקאָװסקי.

װען עס זײנען געקומען די ערשטע טערמינען פון צאָהלען די װעקסלען האָט זיך אַרױסגעװיזען, אַז די װעקסלען זײנען געפעלשטע.

װעגען דער זאַך האָבען די געליטענע געמאָלדען דער פּאָליצײ.

בעת דער אױספאָרשונג האָט זיך אַרױסגעװיזען, אַז די „קסיאָנדזעס"־אַפּעריסטען האָבען אױך געזאַמעלט געלד, כלומר'שט אױף װאַהל־אַגיטאַציע.

די פּאָליצײ האָט פעסטגעשטעלט, אַז אײנער פון די אַפּעריסטען פערנעהמט אַ פּראַכטפולען צימער אין האָטעל „בריסטאָל", דער צװײטער — אין האָטעל „פּאָלאָניאַ", און דער דריטער — אױף יאַנעלאָנסקאַ 38.

שבת בײנאַכט האָט מען דורכגעפיהרט אַ רעװיזיע בײ די אַפּעריסטען אין גלח'ישע קלײדער.

בײם אַפּעריסט אין האָטעל „בריסטאָל" האָט מען געפונען אײניגע צעהנדליג פאַלשע שטעמפּלען פון הױכע גײסטליכע אינסטיטוציעס, פאַלשע בלאַנקען און פאַלשע דאָקומענטען אױף דרײ נעמען פון בעקאַנטע גײסטליכע: קסיאָנדז פּראָפעסאָר ד"ר דע ראָסעט, קסיאָנדז פּראָפ. ד"ר מאַטװיקאָ און קסיאָנדז ד"ר מאַנשינקאַ.

עהנליכע זאַכען האָט מען אױך ענטדעקט בײ די איבריגע 2 אַפּעריסטען.

די דרײ אַפּעריסטען אין גלח'ישע קלײדער האָט מען אָפּגעפיהרט אין אױספאָרשונגס־אַמט, װאו זײ זײנען פערבליבען זיצען אין אַרעסט.

װער זײ זײנען איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געװאָרען.

צװישען די פּאַפּירען, װאָס מ'האָט בײ זײ געפינען, איז אױך געװען אַ היבשע צאָהל יודענהעצערישע בראָשורען, דורך װאָס די אַפּעריסטען האָבען געזאַמעלט געלט כלומר'שט אױף דער װאַהל־קאַמפּאַניע.

עס װערען ערװאַרט נײע סענסאַציאָנעלע ענטדעקונגען.

װי װעלען אױסזעהען די אַרבײטער־הײזער,

װאָס אונזער מאַגיסטראַט קלײבט צו בױען?

(מ) נעכטען איז אונטער'ן פּאָרזיץ פון פּרעזידענט זשעמינצקי פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קאָמיטעט צו בױען די אַרבײטער־הײזער.

נאָך אַ לענגערען װיכוח, איז בעשלאָסען געװאָרען, אַז דער מאַגיסטראַט װעט בױען 3 שטאָקיגע הײזער, אין די הײזער װעלען אַ חוץ װאױנונגען אױך אײנגעאָרדענט װערען לאָקאַלען פאַר ביוראָס, האַנדעלס־ און קולטור־אײנריכטונגען.

פון די װאױנונגען װעלען 5 פּראָצ. זײן פון אַ שטוב מיט בעקװעמליכקײטען (די פלעכע צירקאַ 23 קװ. מעטער) 75 פּראָצ. צו 1 שטוב מיט אַ קיך, בעקװעמליכקײט און שפּײזשאַרקע (פלעכע — 42 קװ. מעטער) 20 פּראָצ. — 2 צימערדיגע װאױנונגען שפּײזשאַרקע, קלאָזעט (פלעכע — 60 קװ. מעטער)

אין יעדען בױ־קאָמפּלעקט דאַרף אין דער סוטערינע געלאָזט װערען פּלאַץ פאַר װאַנעס, און אױף די בױדעמס — אױף פּראַלניעס. ס'װעט אױך דאַרפען פאַרױסגעזעהען װערען װערען אַנ'אָרט פאַר אַ קינדער־הײם, קאָאָפּעראַטיװ, זאַל אױף פערזאַמלונגען, סטאַציע פאַר קינדער־ און מוטער־אױפזיכט.

דער'הרג'עט אַ שכור'ען גאַסט.

די פערברעכער האָבען צו זיצען אַ לאַנגע שבעה.

(§) אין קרײז־געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען דער פּראָצעס נעגען די אײנװאױנער פון דאָרף גלוכאָװ (לאָדזער קרײז) װיצענטי אָטשאַרעק, פראַנטשישעק אוטאַ און איגנאַצי שימאַנסקי, װעלכע זײנען געװען בעשולדיגט אין ערמאָרדען דעם אײנװאױנער פון דעמזעלבען דאָרף — יוזעף דאַרענדאַזש.

אין בעשולדיגונגס־אַקט װערט דערצעהלט אַז אױף אַ חתונה, װעלכע איז פאָרגעקומען בײ װיצענטי אָטשאַרעק איז געקומען שױן אין אַ בגלופנ'דיגען צושטאַנד יוזעף דאַרענדאַזש. דער שכור ער אורח האָט זיך אָנגעהױבען טשעפּען צו די אַנדערע געסט און ספּעציעל צו די פרױען: אײנע פון זײ, די פרױ פון אוטאַ, האָט ער אַזױ בעלײדיגט, אַז זי האָט איהם דערלאַנגט צװײ פּעטש און נאָכדעם מיט טרערען אין די אױגען אָנגעהױבען אױסרעדען איהר מאַן — פראַנטשישעק אוטאַ — פאַרװאָס ער האָט זיך נישט אָנגענומען פאַר איהר כבוד. דאַן האָבען אוטאַ, אָטשאַרעק און שימאַנסקי אַרײנגערופען דאַרענדאַזש'ן אין קיך אַרײן און דאָרטען איהם צושלאָגען אױף טױט.

דאָס געריכט האָט פער'משפּט אָטשאַרעק'ן אױף 14 חדשים און אוטאַ'ן און שימאַנסקי'ן צו 10 חדשים טורמע.

הלמאַי איז עס אַזױ

בעקער זײנען דאָ, אַ מילנער איז דאָ, און אַ מעהל־סוחר — נישט?

(ב) אַ דעלעגאַציע פון די מעהל־סוחרים בײם צענטראַלען סוחרים־ און פאַבריקאַנטען־פעראײן (פּעטריק. 10) מיט ראַטמאַן מענדעלסאָן און דירעקטאָר אַרבאַך בראש האָט זיך געװענדעט צום פּרעזידענט זשעמינצקי מיט אַ מעמאָריאַל װעגען צוזאַמענשטעל פון דער קאָמיסיע װעגען פעסטשטעלען די פּרײזען. די דעלעגאַציע האָט אָנגעװיזען אַז צו דער קאָמיסיע געהערען די בעקער, און מילנער; דאַגעגען — קײן אײן מעהל־סוחר. די דעלעגאַציע האָט געבעטען דעריבער צוצוקאָאָפּטירען צו דער קאָמיסיע אױך אַ פאָרטרעטער פון די מעהל־סוחרים. דער פּרעזידענט האָט צוגעזאָגט די פראַגע צו בעטראַכטען.

כעמיש־באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער נ. שאַץ
פּעטריקאַװער 37, 2. שט., פראָנט
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, ל־כעק א. א. װ.
אורי־אַנאַליז — 4 זל.

בעשטראָפט פאַהר'ן

פאַר'ן מסל'ען מכות רצח.

(§) דאָס קרײז־געריכט האָט פער'משפט אױף 2 יאָהר טורמע און פערלירען אַלע רעכט אַ געװיסען רודאָלף פאַהר, (פון דאָרף רעכלאָװ), װעלכער האָט בעת אַ געשלעג דערלאַנגט מיט אַ שטעקען איבער'ן קאָפּ אַ געװיסען יוזעף פּלוצינסקי און איהם שיער דער'הרג'עט.

פּלוצינסקי האָט זיך נאָך די קלעפּ אַ לענגערע צײט געהײלט און, װי עס מײנט דער דאָקטאָר־עקספּערט, װעט ער אױף זײן גאַנץ לעבען פיהלען די שטעקענס פון פאַהר'ען.

פילהאַרמאָניע־זאַל מאָנטאָג, דעם 20־טען פעברואַר
פּרעסע־רעדוטע
א. נ. „געזעגענונג פון קאַרנאַװאַל

לאַװניקעס זאָגען זיך אָפּ פון בעלױנונגען

פאַר אַרבײט אין די אױפזיכס־ראַטען.

(מ) נעכטען איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער רעגולאַמין־קאָמיסיע בײם מאַגיסטראַט.

די קאָמיסיע האָט אָנגענומען דעם פאָרשלאַג פון מאַגיסטראַט, לױט װעלכען די לאַװניקעס זאָגען זיך אָפּ פון פּערזענליכער בעלױנונג פאַר זײער אַרבײט אין די אױפזיכט־אָרגאַנען פון דער עלעקטראָװניע און פון דער טראַמװאַי־געזעלשאַפט. די סכומים װעלען אײנפליסען אין דער שטעטישער קאַסע. דער פאָרשלאַג דאַרף בעשטעטיגט װערען דורכ'ן שטאָט־ראַט.

קאָמוניקאַט

צוליב די פערשידענע קלאַנגען, װאָס עס האָבען זיך פערשפּרײט אין דער שטאָט איבער דעם בעדױערענסװערטען פאָרפאַל מיט ה' שלמה זילבערבערג אױף נאָװאָמיעיסקאַ 17 האָבען מיר פון זיכערע קװעלען זיך דערװאוסט דעם אמת װעגען דעם גאַנצען ענין. נישט אמת איז, אַז עס האָט צװישען בײדע ברידער שלמה און מיכאל, װעלכער איז אײנגאַנצען אַלט 13 יאָהר, געהערשט אַ שנאה, װאָס האָט גורם געװען צו דעם צופאַל.

געשעהן איז דער פאָרפאַל נאָר צוליב אונפאָרזיכטיגקײט און אױף פאָלגענדען אופן.

פרײטאָג נאָכמיטאָג פאַר'ן שליסען דאָס געשעפט האָט דער יונגערער ברודער מיכאל געשניצט עפּעס האָלץ מיט אַ מעסער אין דעמזעלבען מאָמענט האָט איהם דער עלטערער ברודער בעפױלען אַרױסצוגעהן אין שטוב אַרײן, אָבער דער יונגערער ברודער האָט איהם נישט געפאָלגט און װען דער עלטערער ברודער שלמה איז צוגעלאָפען אין אײלעניש אַז ער זאָל אַרױסגעהן האָט ער זיך אומגליקליכע װײזע אָנגעשטױסען אױפ'ן מעסער און איז דערבײ פערװאונדעט געװאָרען. דאָס איז דער גאַנצער אמת װעגען דעם בעדױערנסװערטען אױבענדערמאָהנטען פאָרפאַל. 206

אַ קינד

אַרײנגעפאַלען אין קאָכעדיג װאַסער.

(§) אױף ציגעל־גאַס 65 איז פאָרגעקומען פאָלגענדער טראַגישער פאָרפאַל: דער 6־יעהריגער שלום פריזאַנד איז בעת דער אָבװעזענהײט פון זײנע עלטערען, אַרײנגעפאַלען אין אַ קעסעל קאָכעדיג װאַסער און זיך אָבגעבריהט דעם גאַנצען קערפּער.

די אַרױסגערופענע פּאָגאָטאָװיע האָט ערטײלט דעם קינד די ערשטע הילף, און געװאָלט אָבפיהרען אין שפּיטאָל אַננאַ מאַריאַ. אױף דער בקשה פון די עלטערען האָט מען אָבער דאָס קינד געלאָזט אין דער הײם אונטער דער השגחה פון די עלטערען.

זיך אױפגעהאַנגען.

(א. ב.) אױף טאַרגאָװע 77 האָט זיך אױפגעהאָנגען דער אַרבײטער װילהעלם װאַקער. די פּאָגאָטאָװיע האָט פעסטגעשטעלט דעם טױט פון זעלבסטמערדער.

שרפות.

(א.ב.) אין פאַבריק פון יוליוש יאַריש (װאָרנאַ 113) איז אױסגעבראָכען אַ שרפה. עס האָבען זיך אָנגעצינדען די אָפּפאַל־שטיקלעך. מען האָט דאָס פײער צום גליק בעצײטענס בעמערקט און אָפּגעלאָשען נאָך אײדער די פײערלעשער זײנען אָנגעקומען.

(—) נעכטען, 7 אַ זײגער אין דער פריה אין דער אָכראָנקע „ניעדאָליאַ דוע טשענצאַ" (װאָלטשאַנסקאַ 95) אױסגעבראָכען אַ שרפה. צװישען ד' יקינדער איז ענטשטאַנען אַ פּאַניק. מען האָט זײ מיט גרױס מיה בערוהיגט.

די אַרױסגערופענע פײערלעשער האָבען אין משך פון אַ שעה צײט דאָס פײער אײנגעלאָשען. די סיבה פון דער שרפה — אַ שלעכט אײנגעאָרדענטער קױמען.

גימפּעל'ס

צװײטער קאָנצערט.

נאָך דעם גרױסען ערפאָלג, װאָס דער טאַלענטפולער יונגער יודישער פידלער בראָניסלאַװ גימפּעל האָט געהאַט אױף זײן ערשטען קאָנצערט אין לאָדז, טרעט ער אױף דעם קומענדיגען מאָנטאָג אין „פילהאַרמאָניע" צום צװײטען און לעצטען מאָל. אױפ'ן מאָנטאָגדיגען קאָנצערט װעט ער אױספיהרען „כל נדרי", װי אױך אחרונ'ס „העברעאישע מעלאָדיעס"

„קװי פראָ קװאָ"

אין לאָדז.

דער אַנסאַמבל פון בעקאַנטען װאַרשאָװער רעװי־טעאַטער „קװי פראָ קװאָ" מיט דעם רעזשיסער יאַראָסי און דער בעקאַנטער סובּרעטין אָרדאָנובנאַ קומען אױף אײן גאַסטראָל קײן לאָדז זונטאָג אין אָװענד אין „פילהאַרמאָניע".

אַ סימפאָנישער קאָנצערט.

זונטאָג קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" אַ סימפאָנישער פריהמאָרגען־קאָנצערט, אױף װעלכען עס טרעט אַרױס דער בעריהמטער דײטשער פּיאַניסט אוראַו.

אונטער'ן טראַמװאַי.

אױף זגאָרסקאַ 89 איז אַרונטערגעפאַלען אונטער'ן טראַמװאַי די 73־יעהריגע מאַטילדאַ ראָגאַ און שװער פערװאונדעט געװאָרען. די פּאָגאָטאָװיע האָט זי אין בעװאוסטלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל שװ. יוזעף.

פערזאַמלונג מיט אַנטײל פון געװ. דעפּ. פרילוצקי.

הײנט אין אָװענט װעט אין קלײנהענדלער־פעראײן פאָרקומען אַ פערזאַמלונג, אין װעלכען ס'װעט אַנטײל נעמען דער געװ. דעפּ. ה' נח פרילוצקי.

נישט כשר

אין טאָמאַשאָװער מאַגיסטראַט

(או) די אַדורכגעפיהרטע רעװיזיע אין טאָמאַשאָװער מאַגיסטראַט האָט אַרױסגעװיזען אַ גאַנצע רײהע נישט־פּינקטליכקײטען.

דער אינספּעקטאָר קאָזלאָװסקי האָט נאָכ'ן פערענדיגען די רעװיזיע אָבגעגעבען אין דער װאָיעװאָדזטװע אַ גענױען בעריכט װעגען דעם אױסגאַנג פון זײן רעװיזיע.

אַ גרױסער אױסװאַהל פון
נײעסטע־מאָדערנע
שײטלען
פאַלקעס און האַלבע פאַלקעס
צו בעקומען קאַמיענאַ 5
2־טען הױף, 2. שטאָק בײ פאָרזשוצקי.

קאַמף געגען זנות אין א״י.

אַן׳אַרטיקעל פון אַ פּאַלעסטינער צייטונג.

אין ירושלים האָט זיך לעצטענס שטאַרק פערשפּרייט זנות און אויסגעלאַסענקייט. די צאָהל שאַנדהייזער פערגרעסערט זיך כסדר, אַזוי אַז די תל אביב׳ער טאָג-צייטונג „דבר״ האָט בעטראַכט פאַר נויטיג אַרויסצוטרעטען אין אַ לייט-אַרטיקעל געגען דער דאָזיגער מגפה, וואָס פערשפּרייט זיך פון טאָג צו טאָג אין ירושלים.

אין דעם דאָזיגען אַרטיקעל בעהויפּטעט דער מחבר, אַז דערפאַר, וואָס אין ארץ ישראל האַלט די דאָזיגע פּלאָג ערשט ביים אָנהויב פון ענטוויקלען זיך, איז נויטיג שוין איצט צו פערטרייבען די דאָזיגע מגפה און זי צו בעקעמפען.

אין ירושלים, וואָס איז צעטיילט צווישען טאָלען און בערג, זענען די פערשידענע פערטלען איינס פון דעם אַנדערען אַזוי אָפּגעטיילט, אַז מען ווייסט נישט אין איין פערטעל, וואָס עס טוט זיך אין אַנדערען און אַזוי ווערט מען נאָך אַ געוויסער צייט ערשט געוואויר, אַז אין דעם אָדער אין יענעם פערטעל האָט זיך אויפגעמאַכט אַ „הייזעל״.

איין שטאָדט-פערטעל האָט איבערגעגעבען אַ מעמאָראַנדום צו דעם ירושלים׳ער גובערנאַטאָר, אין וועלכען די פאָרשטעהער פון דער „שכונה״ בעטען, צו בעפרייען זיי פון דעם ניי-געעפענטען שאַנד-הויז אין דעם געגעבענעם פערטעל. ווען דער „דבר״ האָט פערעפענטליכט דאָס דאָזיגע מעמאָראַנדום, האָט זיך געפונען אַ „הייזעל״-בעזיצער, וואָס האָט געדראָהט מיט אַ שטראָף-קלאַגע אויף דער רעדאַקציע און ערשט דעמאָלט האָט מען זיך אַ נעם געטון אויסצופאָרשען דעם ענין, וואָס איז ביז היינט פערשוויגען געוואָרען.

דער מחבר פון דעם דערמאָנטען אַרטיקעל דערצעהלט, אַז בשעת דער רעגירונג פון הערבערט סאַמיועל איז געלונגען אין אַ גרויסער מאָס צו פערקלענערען דאָס דאָזיגע חולאת אין פערהעלטניש צו אַמאָל, אָבער אין די לעצטע חדשים האָט מען ווידער אָנגעהויבען צו האַנדלען מיט דעם דאָזיגען אַרטיקעל און עס האָבען זיך געטראָפען קאָנקורענטען מיט „פריינד״, „מעקלערס״, „מוהמעס״ און אַנדערע פינסטערע ברואים. די פאָליציי נעמט זיי אין שוץ און עס טרעפט מאַנכמאָל, אַז די ירושלים׳ער פאָליציי דערלויבט נישט סתם דורכגעהער צו געהען אויף די „מסחר״-גאַסען, כדי נישט צו שטערען דעם „האַנדעל״. אויף די דאָזיגע גאַסען און דוקא אין די געגענדען, וואו עס וואוינען פרומע יודען, מזרח-יודען, קומען פאָר טאָג-טעגליך געשלעגען, סקאַנדאַלען און שיסערייען. די בעזוכער פון די הייזער זענען מייסטענס קריסטען און מוזולמענער.

ממילא פערשפּרייטען זיך די ווענערישע קראַנקהייטען. דר. אָסטראָווסקי האָט אין דער פערטער בראָשור פון דער צייטשריפט „בריאות העם״ נאָכגעוויזען מיט סטאַטיסטישע ציפערן, אַז אין ירושלים׳ער דיסטריקט, געפינען זיך גאַנצע דערפער, וואָס זענען געשלאָגען אויף די שווערסטע ווענערישע קראַנקהייטען און עס דראָהט אַ סכנה, אַז זיי זאָלען זיך נישט אויסברייטערען אויף די אַנדערע געגענדען.

דער אַרטיקעל שרייבער פיהרט אויס, אַז דער רוב פון די „מיידלעך״ אין די שאַנד-הייזער זענען מוזולמענערינס, אַ טייל קריסטינס און אַ טייל יודינס. עס זענען אָבער פאַראַן ערטער, וואו די יודישע טעכטער דערגרייכען ביז 25 פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער צאָהל. עס איז אָבער כדאי צו בעמערקען, אַז צווישען די ניי-אָנגעקומענע געפינען זיך בכלל נישט אַזעלכע, חוץ איינציגע, וואָס האָבען זיך דערמיט בעשעפטיגט אין זייערע ערטער, פון וואַנען זיי קומען.

כמעט אַלע יודינס, וואָס געפינען זיך אין די שאַנד-הייזער שטאַמען פון דעם אַלטען ישוב, פון די מזרח קהלות און איינגעבוירענע ירושלים׳ער טעכטער.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט״ ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג

פון „נייעם פאָלקסבלאַט״.

בכדי דערלאַנגען אַן׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאָזיגע פון מאָג. אַזוי די אָנפראַגע וועלן ערלעדיגט ווערען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט מען קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 9-טען פעברואַר 1926

6933 ק—סקי.

ס׳גייט נישט אין דעם, צי איהר האָט צוגעשיקט דירה-געלד אין דער הויף, וויפיל דער הויז-ווירט האָט געפאָדערט, ס׳גייט נאָר אין דעם, צי איהר האָט איבערהויפּט צוגעשיקט, מעג עס אַפילו זיין וויפיל איהר האָט פאָרגעלייגט. אויב יאָ — דראָהט נישט קיין עקסמיסיע. איהר דאַרפט נאָר ערקלערען אין געריכט, אַז איהר זענט גרייט צו צאָהלען די דיפערענץ אין משך פון געגעבענעם טערמין.

.6934 שטיינבאַק.

וואַהרשיינליך וועט די יענעראַל-פּראָקוראַטאָריע אויפמאַנען געריכטליך ביי די בעל-חובות די שולדיגע וואַלוטע אויפ׳ן סמך פון די פערהאַלטענע ביי דער גרעניץ וועקסלען. בכדי אויסצומיידען געריכטס-קאָסטען דאַרפט איהר תיכף אַריינטראָגען אין דער געריכטס-אָדער סקאַרבאָווע קאַסע די סומע פון אייגענטליכען חוב אויפ׳ן דעפּאָזיט פון דער יענעראַל-פּראָקוראַטאָריע אויב איהר וועט ביים אָנהייב פון דער געריכטס-פערהאַנדלונג פאָרשטעלען די ענטשפּרעכענדע קוויטירונג וועט דער פּראָצעס אַנולירט ווערען.

.6935 ר. ק—ן.

איהר האָט דאָס רעכט אויף אַ דריי-חדשים׳דיגע קינדיגונג.

.6936 אַ לעזער פון שטאַרקס-גאַס.

אַ טאָכטער פון 22 יאָהר איז אַ מניעה פאַר אַנ׳אַפּיעקינסטוואָ, סיידען אַ מעדעצינישע אונטערזוכונג וועט פעסטשטעלען, אַז זי איז גישט אַרבייטס-פעהיג.

.6937 ס. פון שוו. יאַקובאַ 2.

איהר דאַרפט זיך ווענען אייער ענין פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3—4 איהר מוזט מיטברענגען דעם בעשולדיגונגס אַקט.

K. L. .6938

הגם אייער זוהן דינט שוין, קוים זענען איצט ערשט ענטשטאַנען די אומשטענדען, וועלכע בערעכטיגען איהם צו בעקומען אַנ׳אַפּיעקונסטוואָ, קאָנט איהר זיך איצט ווענען דעם בעמיהען. די פּראָצעדור איז די זעלבע ווי ביי נאָרמאַלע פערהעלטענישען.

.6939 אַ לעזער פון בערקאַ יאָסעלעוויטשאַ א. 5.

די בעציהונג צום מיליטער-דינסט פון די געבוירענע אין יאָהר 1898 איז געווען די זעלבע, וואָס מצד דעם יאָהרגאַנג 1899. ביידע האָבען דורכגעמאַכט די מיליטער-דינסט כמעט אין איין און דערזעלבער צייט. ממילא קאָן די מיליטער-מאַכט אין דער מיספערשטענדניש נישט געפונען קיין שום ביזוויליגקייט אַז ס׳זאָל געבען אַ גרוגד אייך צוצוציהען צו פּעראַנטוואָרטליכקייט. איהר דאַרפט זיך ווענדען מיט אַנטשפּרעכענדע בקשה צו דער מיליטער-מאַכט, אַז מען זאָל אין אייער עווידענץ מאַכען די געהעריגע אויסבעסערונג פון יאָהרגאַנג אין הסכם מיט דער מעטריקע.

.6940 אַ געליטענער פון אַ באַנקראָט.

.3941 טיבער.

.3942 אַ לעזער פון באַלוט.

.3943 אַ לעזער פון טאָסנאָווע 6.

.3944 אַ געטרייער לעזער פון נ. פ.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פּערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3 ביז 4 מיט-ברענגענדיג די צייטונג.

„אַרט״
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון
„מאַנטייפעל״
זאַכאַדניאַ 43.
היינט און טעגליך

היינט, דאָנערשטאָג, פּינקטליך 9.15 אָוונט—ווידערהאָלונג
פון 4-טען סענסאַציאָנעלען פּראָגראַם א. ג.
סאַלאָם אַלייקום

I.
1) פּראָלאָג
2) קו-קו-רי-קו
3) קויהלען-גרובען
4) עקסצענטריק (טאַנץ)

5) סאַלאָם אַלייקום
II.
6) נעגער-סקעטש
7) האַנדעל
8) זש׳אַקים (כ׳בעשולדיג)

9) צרות פון ספּאָרט (מאָנ.)
10) בעקערלעך
11) „מוהמע גמיגהע״ (באָמבאַסטישע רקוו!) פון י. אַבערזשאַנעק.

מוזיק. לייטונג: קאָמפּאָז. ה. קאָן. באַלעט-מייסטער: פּראָפ. מאַיעווסקי.
רעזשי: פּולאָווער. דעקאָר. קאָסט.: ד. מאַטוס, ש. בלום. קאָנצ.: ש. בייגעלמאַן.

פרייטאָג, דעם 2—10/II פאָרשטעלונגען: פּינקטליך 8 און 10 אָוונט
שבת, דעם 11. פעברואַר, ווערט נישט געשפּילט.
בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאַטער-קאַסע פון 5 נאָכמ.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ.

Dr.med.A.URYSON
ספּעציאַל-אַרצט
פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85.
נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 887

אין הויף פון לעצטען צאַר

טאָג-בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

6) יודיש—ל. בראַנט.

13. אָקטאָבער.

איך פערשרייב דאָס אַלץ, ווייל מיר דאַכט זעהר אָפט, אַז די סאַמע וויכטיגסטע זאַכען ווערען דאָ אָפּגעטון ווי צופעליג. און דער עיקר — אַלץ שטיצט זיך דערויף, וואָס יעדער אָרדענט זיך איין אַזוי, ווי איהם געפעהלט צום בעסטען און אויף דעם, וואָס איינער נאַרט געשיקט אָפּ דעם אַנדערען: אין דעם איז פאַראַן פיל שלעכטס און טפּשות.

אין כאָדונקאַ[1]) בעשולדינט מאַמאַ אַנטשלאָסען די צאַרנדיגע און דעם גרויספירשט סערגעי אַלעקסאַנדראָוויטש[2]). זי זאָגט: — דאָס האָט אַלץ איינגעאָרדענט דער באַרבאָס אונטער׳ן דרוק פון דער צאַרנדיגער. דאָ איז נעווען אַ כונה אומצוברענגען דעם צאַר. זיי האָבען געוואָלט אויפבונטעווען געגען אונז דעם מאָסקווער פעוועל.

און נישט-קוקענדיג דערויף, וואָס אַלע בעמיהען זיך מאַמאַ צו איבערצייגען אין היפך, בלייבט זי ביים איהריגען, אַז אַזוי איז עס געווען.

— די צאַרנדיגע האָט באַלד געוואָלט אונטעררייסען דעם פּרעסטיזש פון צאַר, און וויטע אויך! זי וועט זיך פאַר קיין שום זאַך נישט אָפּשטעלען!

מאַמאַ בעהאַלט אַ בריוועל פון וולאַסאָוו׳ן. ווי אַזוי זי האָט עס בעקומען, איז מיר נישט בעקאַנט. איך רעכען, אַז דאָס האָט איהר שטילערהייט אונטערגערוקט מיליצא די טשערנאָגאָרישע. אין דעם בריוועל שרייבט ער צו פירשט וואָלקאָנסקי׳ן (דאָס איז געווען נאָך פאַר כאָדינקאַ, אין דער צייט פון דער קאָראָנאַציע):

—„די אַלמנה און די יונגע רייסען מיך אין פערשידענע זייטען. ער ווידער (ניקאָלאַי II) איז אי דאָ, אי דאָרט. אָבער בלויז מיט דעם קאַנאַריקעל[3])... אַהער קאָן ער איהר נישט ברענגען. אַלזאָ וועלען מיר איהם געבען אַ וואַסער[4]) מיט אַ גאָלדען פישעל, און דאַן וועלען מיר זעהן!

„גאָלדען״ פישעל האָט מען דעמאָלט גערופען אַ מאָסקווער ציגיינערין, אַ וואָרזאָגערין, וועלכע רעגירט מיט מאָסקווע און מיט דעם קאָפּלאָזען באַרבאָס סערגעי.

מאַמע האָט דאָס בריוועל אויסגעטייטשט אין דעם זין, אַז אַלץ איז שוין געווען צוגעגרייט, כדי אָפּצונאַרען פּאַפּאַ און אַז אין כאָדינקא איז געווען שולדיג אַ גאַנצע אָרגאַניזאַציע.

— איך גלויב נישט, אַז דאָס איז געווען אַ פערזעהען. פאַר אַזאַ פערזעהען דערשיסט מען! דאָ איז עפּעס אַנדערש. מ׳האָט געדאַרפט האָבען נישט קיין בארג טויטע פון פּראָסטען פאָלק, נאָר בלויז איין קאָפּ.

אין דעם האָט זי געגלויבט פונקט אַזוי פעסט, ווי אין אַלע איהרע אויספיהרונגען.

ווען מוראַוויאָוו (יוסטיץ=מיניסטער) האָט דערנאָך געגעבען פּאַפּאַ אַ בעריכט וועגען כאָדינקאַ, האָט זי צו איהם געזאָגט:

— איצט, צאַר, וועסטו וויסען מעהר, וויפיל עס בעריכטען דיר די מיניסטאָרען.

25. יוני.

אין די פּאַפּירען פון מאַמע האָט זיך דעמאָלט געפונען אַ מעמאָריאַל פון פּלעווע׳ן (אינערן-מיניסטער), אין וועלכען ער האָט געשריבען:

„אויב אייער מאַיעסטעט וועט דערויף זיין איינוויליג, וועט איהר וויסען, ווער עס זענען די הויפּט-שונאים פון טראָן און פון וואַנען מ׳דאַרף ערוואַרטען אָנפאַלען.

ער האָט דערמיט געמיינט די גרויספירשטען א. און מ.[5]).

— כאַדינקא — זאָגט מאַמאַ — האָט מיר בעוויזען, אַז איך מוז ראַטעווען די צאַרישע פאַמיליע. און אַז איך קאָן אויף קיינעם נישט האָפען.

די צאָרנדיגע וועט טון אַלצדינג, כדי אָפּצוראַמען פּאַפּאַ פון וועג. קודם כל האָט זיך איהר איינפלוס אויף פּאַפּאַ אַרויסגעוויזען אין דעם, וואָס ער האָט דערנעהנטערט צו זיך די גרויספירשטען. און זי האָט געוואוסט. אַז זיי קאָנען זיין אַנ׳ערנסטע געפאַהר, אַז זי האָט דאָס פאַקטיש געוואוסט, איז צו זעהן דערפון, וואָס האָבענדיג ביי אַלעקסאַנדער III אַ גרויסע השפעה, איז זי בעשטאַנען דערויף, מ׳זאָל זיי האַלטען פון דערווייטענס, און איצט האָט מען זיי אַראָפּגעלאָזט פון דער קייט. זיי זענען אַסך און זיי דאַרפען אַסך צו האָבען, בעזונדערס זייערע ק...[6]) כדי אוועקצורייסען אַ פעטערען ביסען, האַנדעלט יעדער אויף זיין אופן און אויף זיין זייט.

16. אָקטאָבער.

אין זיין מעמאָריאַל ווייזט פּלעווע אָן מאַמאַ, אַז רוסלאַנד געפינט זיך אין סכנה, אַז דעם אָנגריף אויף דער זעלבסטהערשונג פיהרען גישט בלויז די סאָציאַליסטען, נאָר הויפּטזעכליך די גרויספירשטען.

„זיין מאַיעסטעט אַלעקסאַנדער III, שרייבט פּלעווע, האָט רוסלאַנד (פּעראייניגט? אין אָריגינאַל—אונלעזבאַר), און די גרויספירשטען ווילען דאָס לאַנד צורייסען אויף שטיקער. די סכנה פון צוטיילונג קומט פון זיי. נישט נאָר זיי רייסען רוסלאַנד אויף שטיקער, נאָר „מ׳רעדט נאָך וועגען עפּעס ערגערס פאַר קאָנסטיטוציע״.

(פאָרטזעצונג קומט).

[1]) כאָדינקאַ — שרעקליכע קאַטאַסטראָפע אין מאָסקווע בעת דער פאָלקס-פערוויילונג אין קאָראָנאַציע-טאָג פון ניקאָלאַי II. בעת דער קאַטאַסטראָפע זענען אומגעקומען 6000 מאַן.

[2]) סערגעי אַלעקסאַנדראָוויטש איז געווען דעמאָלט און אויך שפּעטער מאָסקווער גענעראַל-גובערנאַטאָר; אומגעקומען דורך אַנ׳אַטענטאַט פון די סאָציאַל-רעוואָלוציאָנערען אין יאָהר 1905.

[3]) קאַנאַריקעל—מ. פ. קשעסינסקאַיאַ, אַ גאַלערינע, געליבטע פון ניקאָלאַי II.

[4]) אין טעקסט איז דער זאַץ נישט קלאָר.

[5]) אַלעקסאַנדער מיכאַילאָוויטש און מיכאַיל אַלעקסאַנדראָוויטש.

[6]) אין אָריגינאַל: „ב״..., אַ מיאוס רוסיש וואָרט, מיט וועלכען עס ווערט אָנגערופען אַ גאַסען-פרוי; דאָס וואָרט פלעגט אָפט בענוצען ניקאָלאַי II.

אַ קריסטין בעט דעם וואַרשאָווער ראַבינאַט

מ'זאָל איהר העלפען אויסזוכען איהר יודישען מאַן.

אין וואַרשאָווער ראַבינאַט איז אויסגעקומען אויסצוהערען אַ פאַמיליען־טראַגעדיע, וואָס האָט אויף אַלע אַנוועזענדע איבערגעלאָזט אַ זעהר שווערען איינדרוק:

אין קאַנצעלאַריע פון ראַבינאַט שטעהט אַ יונגע קריסטין, זעהר אַנשטענדיג אָנגעטוהן און מיט טרויעריגע אויגען לויפט זי פון איין פענסטערל צום אַנדערען נאָך אַ „ראַבין", זי האָט מיט קיינעם פון די בעאַמטע נישט געוואָלט קיין וואָרט רעדען. נור צום ראַבין" וויל זי מען זאָל זי פיהרען.

ווען מען האָט איהר געענטפערט, אַז קיין ראַבין וועט היינט נישט זיין, האָט די קריסטין אויסגעבראָכן מיט אַ ספּאַזמאַטיש געוויין און נאָכדעם ווי זי האָט זיך בערוהיגט האָט זי דערצעהלט פאָלגענדע געשיכטע.

זי הייסט וואַנדאַ פישינסקאַ, 29 יאָר אַלט און זי איז פון אַ שטעטעל הינטער לעמבערג, מיט צעהן יאָהר צוריק האָט זי זייענדיג אין לעמבערג, זיך בעקענט מיט אַ וואַרשאָווער יונגערמאַן מיט'ן נאָמען אַראָלף ראָזען.

ביידע יונגע מענשען זענען זיך שטאַרק איינס דאָס צווייטע געפעלען און דערהערענדיג פון איהם אַז ער איז גרייט מיט איהר חתונה צו האָבען האָט זי איהם פאָרגעלעגט צו נעהמען „שלוב" ער האָט אָבער אָבגעשלעפט מיט'ן שלוב" פון איין חאָך אויף דער אַנדערער ביז זי איז אַריין אין אַנדערע אומשטענדען...

געזעהען, אַז ער וועט שוין קיין שלוב נישט נעהמען, האָט זי שוין וועגען דעם מעהר נישט גערעדט און זיי האָבען געלעבט אַזוי ווי אַ מאַן און ווייב, אַזוי זענען אַרויף עטליכע יאָהר און זי האָט איהם געבוירען נאָך אַ קינד.

מיט 3 חדשים צוריק האָבען זיי זיך אַריבערגעצויגען קיין הענריקאָוו, וואו דער מאַן האָט בעקומען אַ נייעם פאָסטען, אַלס אַגענט אין אַ פאַבריק און זיי האָבען זיך דאָרט נישט שלעכט איינגעאָרדענט.

היינטיגען מאָנטאָג האָט איהר דער מאַן געזאָגט אַז אַזוי ווי ער האָט בעקומען אַ נייעם פאָסטען אין וואַרשאַ, וויל ער דעריבער זיך אַריבערציהען קיין וואַרשאַ. זי איז נאַטירליך איינגעגאַנגען דערויף און צוזאַמען מיט איהם און מיט די קינדער געקומען קיין וואַרשאַ.

געהענדיג אויף קראַקאָווער פאָרשטאָט האָט זיך דער מאַן געווענדעט צו איהר זי זאָל אַכטונג געבען אויף די קינדער, ווייל ער דאַרף געהן קויפען פאַפּעראָסען" דאָס קויפען פאַפּיראָסען" האָט אָבער געדויערט עטליכע שעה און זי איז דערווייל געשטאַנען מיט די קינדער אויף דער קעלט און ער איז נישט צוריקגעקומען.

זי בעט דעריבער, מען זאָל איהר העלפען אויפזוכען דעם מאַן, ווייל די לאַגע איהרע איז אַזעלכע, אַז עס קומט איהר אוים פשוט מיט די צוויי קינדער: 1 פון 8 יאָהר און 1 פון 5 יאָהר צו שטאַרבען פון הונגער.

אין ראַבינאַט האָט מען איהר געענטפערט, זי זאָל מעלדען דערפון דער פאָליציי און אויך אין די. יודישע רעדאַקציעס.

מיט אַ שווער האַרץ האָט די אומגליקליכע אָנגענומען דעם ראַזיגען פאָרשלאַג און אַ פערזיינטע פערלאָזט דעם ראַבינאַט.

קאָנפעסיאָנסלאָזע יודען

זאָלען בעגראָבען ווערען אויפ'ן יודישען בית־עולם.

צוליב דעם, וואָס די געמיינדעס פון די פערשידענע רעליגיעס האָבען ביז איצט זיך ענטזאָגט מקבר צו זיין אויף זייערע בית־עלמינס מתים, וואָס זענען ביים לעבען געווען קאָנפעסיאָנסלאָז, האָט די מאַכט רעגולירט דעם ענין אויף דעם אופן, אַז יעדע רעליגיעזע געמיינדע זאָל בעשטימען אויף איהר בית־עולם אַ ספּעציעלען פּלאַץ, וואו מ'זאָל מקבר זיין די קאָנפעסיאָנסלאָזע.

ביז איצט איז שוין די ראַזיגע רעפאָרם דורכגעפיהרט געוואָרען אין מאַנכע קריסטליכע בית־עלמינ'ס.

ווי מ'גיט איבער, האָט די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט ברעה זיך צו ווענדען מיט דערזעלבער פאָדערונג צו דער יודישער קהלה, אַז אויך זי זאָל בעשטימען אַזאַ פּלאַץ אויפ'ן יודישען בית־עולם פאַר די קאָנפעסיאָנסלאָזע מתים, וואָס זענען פריהער געווען פערשריבען אַלס יודען ווי אויך פאַר נישטגעמלטע יודען.

רויב־אָנפאַל אויף יודישע סוחרים נעבען סאָסנאָוויץ.

סאָסנאָוויץ 8 (טעלעפאָניש) מיט עטליכע טעג צוריק זענען באַנדיטען בעפאַלען אויפ'ן שאָסע הינטער סאָסנאָוויץ אַ פוהר, אויף וועלכער עס זענען געפאָהרען די 2 יודישע סוחרים שענפעלד און קאָרנגאָלד. מיט רעוואָלווערען אין די הענד האָבען זיי שענפעלד'ן בערויבט זיין געלד און קאָרנגאָלד האָט זיין פאָרטפעל פערשטעקט אין שטרוי. נאָך אַן'אָבלאַווע האָט מען אומעם פון די באַנדיטען פערהאַלטען. ער האָט זיך פערטיידיגט, דאָס ער איז אַרבייטסלאָז און ער האָט עס געטון צוליב הונגער.

— —

דער לעצטער ליבעראַל.

(ענדע פון 3־טע זייט).

פיטאַליזם האָט זיין לאָניק, עס הייסט — אויסשפּרייטונג, פערברייטונג: עס הייסט — קאָנקורענץ; עס הייסט אויך — הערשאַפט פון אַ גרופּע איבער דער גרויסער מעהרהייט.

די אינטעליגענץ אין אַמעריקא האָט זיך נישט געקאָנט ענטשליסען. נישט ווייל זי האָט נישט געהאַט גענוג חילען. נאָר ווייל דער אייראָפּעאישער בייישפּיל האָט זי אָנגעשראָקען. זי האָט זיך נישט געקאָנט ענטשליסען אינטעלעקטועל.

האָט זי פערבוינגען אָן אַ זייט די סאָציאַלע פראַגע און זיך אָפּגעשטעלט ביי דער פּאָליטישער. ווידער אַמאָל אַ דילעטע. דאָ אַ בינטעל שטרוי — די אַזוי גערופענע דעמאָקראַטיע פון רוזשעפעלער, פון די „אַלטע", די דעמאָקראַטיע פון אַכטצעהנטען יאָהרהונדערט, אויפגעגאַנגען אויף די רוסאָ'שע הייוועך, אויף דער טעאָריע פון גלייכהייט, פון אָפּטימיזם, „דער מענש איז נאַטירליך פריי און גוט, בלויז די געזעלשאַפט פערשקלאַפט איהם אז מאַכט איהם שלעכט פון דער צווייטער זייט — אַן'אַנדער בינטעל שטרוי: די טעאָריע פון הערשאַפט, פון פיהרונג, פון אַנטי־דעמאָקראַטיזם פון פאַשיזם: די טעאָריע, וואָס וואָרצעלט זיך אין פעסימיזם, אין דער שיטה פון האָבס: דער מענש צום מענשען איז אַ וואָלף, די געזעלשאַפט איז אַ טשאַטע וועלף, מען מוז זי פיהרען, מען מוז זי צווינגען צו זיין מענשליך.

פון איין זייט — די דאָגמע פון אַבסאָלוטער פרייהייט: פון דער אַנדערער — „די פרייהייט אַבסאָלוט, ווען זי מיינען ווילען טוט".

וואָס האָט די אָרימע אינטעליגענציע פון אַמעריקא געקאָנט טון? און עס האָט זיך איבער'געחזר'ט די אַלטע טראַגעדיע פון בורידאַנ'ס אייזעל: געשטאַנען צווישען צוויי בינטלעך שטרוי, און נישט געקאָנט זיך ענטשליסען, אַזוי לאַנג ביז ער איז אויסגעגאַנגען פון הונגער.

און אַזוי אין אַמעריקאַ, אַזוי אין דער גאַנצער וועלט. בורידאַנ'ס אייזעל שטעהט צווישען צוויי בינטלעך שטרוי און קוקט מיט אומעט און שאָקעלט מיט די לאַנגע אויערען און שרייט אַזוי טרויעריג: „יאָ יאָ", און מען לאַכט.

אַזאַ טרויעריגען סוף האָט געהאַט דער שענער און פיינער מענש, וואָס די וויסענשאַפט האָט בעטראַכט פאַר איינעם פון די איידעלסטע און בעסטע טיפּען פון דעם מענשען־מין. און קוק איהם אָן, און זעטיג אָן דיינע אויגען עס איז דער לעצטער „האָמאָ סאַפּיענס ליבעראַליס". האָסטו פערשטאַנען, מיין קינד?"

„יאָ, טאַטע! דאָס הייסט, ניין, אָבער פאַרוואָס שטעהט ער אין אַ גלעזערנעם קאַסטען? פאַרוואָס געהט ער נישט אַרויס פון איהם?"

„ער האָט זיך אַליין אין איהם פערשפּאַרט, מיין קינד. ער האָט אַזוי לאַנג נישט געוואָלט געהן, ביז ער האָט מעהר נישט געקאָנט".

„און טאַטע, וואָס זענען מיר? ווי אַזוי רופט מען אונז?"

„שאַ, שטיל" — דער פאָטער האָט זיך אומגעקוקט אויף אַלע זייטען צי שטעהט דאָרט נישט אַן „אויער פון דער געזעלשאַפט". — „שאַ, עס איז נאָך פריה פאַר דיר צו וויסען; וועסט אויסוואַקסען, וועסטו אַליין געוואָהר ווערען. דערווייל איז דאָס אַ סוד". (טאָג)

שילער זענען בעגרעניצט אין טאַנצען.

צוליב דעם, וואָס אין די לעצטע צייטען לאָזט זיך בעמערקען אַ געוואַלדיגער דראַנג צו די פערשידענע מאָדערנע טענץ, וועלכער האָט אויך אַרומגענומען ד ישול־יוגענד, האָט דאָס בילדונגס־מיניסטעריום אַרויסגעגעבען אַן'אינטערעסאַנטען צירקוליאַר וועגען דעם טאַנצען פון דער שול־יוגענד. דאָס אַנטייל נעהמען פון דער שול־יוגענד אין פערשידענע עפענטליכע און האַלב־עפענטליכע פערוויילונגס־אָווענדען איז שטרענג פערבאָטען. דאָס אָנטיילנעהמען אין אַזאַ אָווענד איז ערלויבט נאָר אין פאַל, ווען דער טאַנץ־אָווענד קומט פאָר ביי די עלטערן פון שילער און אונטער דער אויפזיכט פון עלטערע פערזאָנען.

דער אָנטייל פון שילער אין טאַנץ־לעקציעס איז מעגליך נאָר מיט דער ערלויבניש פון דעם שול־דירעקטאָר.

ווענדונג צו די ה"ה מחותנים

פון די בעוואוסטע מוזיק־קינסטלער געבר. טויבע

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי־שמחות געפל. מיטצוטיילען, אַז צוליב דעם, וואָס מיר ווערען נישט צו דער געהעריגער צייט פון די חותנים געוואוירר וועגען אייערע אַלע שמחות און חתונות און דורך דעם פּאַסירט גאַנץ אָפט, אַז די בעלי־שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואָס מיר קומען נישט צו דער פּינקטליכער צייט אָנצונעהמען די בעשטעלונגען. דעריבער בעטען מיר אַלע מחותנים געפל. אונז צו לאָזען וויסען גענוי די טערמינען, כדי צו קענען ווי געהעריג צופרידענצושטעלען די בעלי־שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאַם צו מאַכען די געעהרטע ה"ה מחותנים, אַז מיר נעהמען ביי קיין פאַל נישט אָן קיין שום פערוויילונגען, וואָס קענען זיין פערבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האָפען מיר, אַז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג' בעלי־שמחות. מיט אַכטונג

מוזיק־קינסטלער געבר. טויבע.

אָנמעלדונגען נעהמען אויף: ע. טויבע, ווסכאָדניאַ 18; ק. טויבע, נאָוואָ־צעגעלניאַנאַ 22 · י. טויבע, אַלעע 1. מאַי 18.

בעמ.: מעסיגע פרייזען! פאַר אונבעמיטעלטע — אויסנאַהמס־פרייזען!

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

ווענערישע און האַר־הויט־קראַנקהייטען. מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האַר־אויספאַל). רענטגען־שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט. דאַמען פון 4—5 נאָכמ.

Dr. med. ST. HEINRICH

POMORSKA 10, tel. 47-67.

ספּעציאַליסט פאַר קינדער־ און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון־בעשטראַהלונגען (קוואַרץ־לאָמפּן). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיט.

רעדאַקציאָנס־קאָלעגיום: מ. בראָדערזאָהן, ל. בראַון, ה. י. בזשוזשאָווסקי, ב. זינגער. פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן. אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיווע מיט פאַי־האַפטונג.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

65)

אויף דעם אָרט, וואו מאַזע איז אַנידערגעפאַלען איז גראָד געווען אין וואַנד אַריינגעמויערט אַ פינסטער קעמערל, וואָס האָט געדינט אַלס אַלמערל פאַר ווירטשאַפטליכע מכשירים: פאַר בערשטלעך, שטשירקעס און שמוציגע וועש.

דאָן לואי האָט אַהין אַריינגעשטופּט, דעם סערזשאַנט, בעקוועם איהם אַוועקגעזעצט אויף דער ערד, אָנשפּאָרענדיג זיינע פּלייצעס אויף אַ קופער, אַריינגעשטופּט איהם אַ טוך אין מויל אַריין, פערבונדען הענד און פיס מיט צוויי ליילעכער, און די עקען פון זיי שטאַרק צוגעפעסטיגט מיט גרויסע נעגעל צו דער פּאָדלאָגע.

מחמת דער סערזשאַנט האָט אָנגעהויבען ביסלעכווייז צו זיך צו קומען, האָט ער איהם געזאָגט אויף געזעגנונג:

— מיר דאַכט זיך, אַז דו האָסט דאָ אַלץ, וואָס דו דאַרפסט צו האָבען... טישטיכער, סערוועטקעס... און אַ באַרנע אין מויל, כדי צו שטילען דיין דורשט. און ווען דו כאַפּסט נאָך אויך אַ דרעמעל דערצו, וואָלסטו שפּעטער אַרויס פונדאַנען אַן'אויסגערוהטער און אַ פרישער, ווי אַ פונאַנדערגעבליהטע רויז.

דערנאָך האָט ער איהם פערשלאָסען און אַ קוק געטון אויפ'ן זייגער.

— כ'האָב אַ גאַנצע שעה צייט. דאָס וועט גענוג זיין...

ער האָט געהאַט בדעה נוט אויסצוזידלען פלאָרענציאַ'ן, אַריינזאָגען איהר אין פּנים אַלע אמת'ן, וואָס ער ווייסט וועגען איהר, און צווינגען, אַז זי זאָל זיך שריפטליך מודה זיין אין איהרע פערברעכענס.

ווען ער וואָלט אויף אַזאַ אופן געהאַט צערזיכערט די בעפרייאונג פון דער פרוי פאָוויל, וואָלט ער זיך ערשט דאַן אַרומגעקוקט, וואָס ער האָט ווייטער צו טון.

אפשר וואָלט ער אַרויסגעפיהרט פלאָרענציאַ'ן אויף זיין אויטאָמאָביל און אויסבעהאַלטען ערגיץ אויף דער פּראָווינץ... אָדער... אפשר...

ער האָט נאָך אַליין זיך קלאָהר נישט פאָרגעשטעלט, וואָס ער האָט צו טון...

איין זאַך, צו וואָס ער האָט איצט בלב ונפש געשטרעבט איז געווען תיכף צו שמועסען מיט פלאָרענציאַ'ן.

ער איז אַריינגעלאָפען אין זיין צימער און אַריינגערוקט דעם קאָפּ אין אַ שיסעל קאַלט וואַסער.

נאָך קיינמאָל האָט ער נישט געפיהלט אַזאַ אויפגערעגטקייט פון גאַנצען אָרגאַניזם, אַזאַ שגעון פון אור־אינסטינקטען.

— דאָס איז זי! איך הער זי! — האָט ער אַרויסגעשעפּטשעט — זי קומט אָן! אַך, ווי גוט עס איז זי דאָ צו האָבען ענדליך אויג אויף אויג! אַריינקוקען אין דער טיף פון איהר נשמה! זיין דער הערשער איבער איהר גורל!..

ער האָט זיך געווענדעט צום בודואַר. אַרויסגענומען די שליסלען, און — געעפענט די טיר...

פאַר פערוואונדערונג האָט ער אַזש אַ געשריי געטון.

אין סאַמע מיטען פון צוגעמאַכטען צימער איז מיט הענד געקרייצטע אויף דער ברוסט געשטאַנען — גאַסטאָן סויוועער.

קאַפּיטעל ניין.

סויוועער קלעהרט אויף.

גאַסטאָן סויוועער!

אינסטינקטיוו איז דאָן לואי אָפּגעשפּרונגען אויף צוריק און אַרויסכאַפּענדיג אַ רעוואָלווער פון טאַש, האָט ער איהם אויסגעשטרעקט צום באַנדיט.

— די הענט אין דער הויך! — האָט ער בעפוילען — די הענד אין דער הויך, אָדער איך שיס!

סויוועער האָט געלאָסען מיט אַ בלויזען בליק אָנגעוויזען איהם אויף צוויי רעוואָלווערען, וואָס זענען געלעגען אויפ'ן טיש און געזאָגט:

— אָטאָ דאָס איז מיין געוועהר. איך בין אַהער נישט געקומען קעמפען, נאָר פונאַנדערשמועסען זיך.

— ווי־אַזוי זענט איהר דאָ אַהער אַריין? — האָט דאָן לואי אויסגערופען מיט כעס. איהם האָט מעהר אויפגערעגט די רוהיגקייט פון דעם געגנער.

— מסתמא מיט דער הילף פון אַ נאָכשליסעל זענט איהר דאָ אַריין? אָבער וואו האָט איהר איהם געקראָגען?

סויוועער האָט אויף דער פראַגע נישט געענטפערט.

דאָן לואי האָט מיט דער פויסט אַ קלאַפּ געטון אין טיש.

— רעדט שוין, צו אַלדי רוחות! רעדט, וואָרום...

אין דעם מאָמענט איז געקומען צולויפען פלאָרענציאַ.

זי איז פערבייגעלאָפען פערענאַ, וועלכער האָט זיך זי נישט בעמיהט צו פערהאַלטען, און זיך אַ וואָרף געטון צו סויוועער'ן, אויסרופענדיג:

— צו וואָס זענט איהר דאָ אַהערגעקומען?.. איהר האָט דאָך מיר צוגעזאָגט... געשוואוירען אפילו...

סויוועער האָט זיך בעפרייט פון איהרע אָרעמס, און איינגעבעטען זי, זי זאָל זיך אַוועקזעצען אויפ'ן פאָטעל.

— שטער מיר נישט, פלאָרענציאַ. מיט מיינע צוזאָגען האָב איך בלויז געהאַט בדעה דיך צו בערוהיגען. לאָז מיך צורוה.

— ניין... ניין! — האָט זיך דאָס מיידעל געגענגעשטעלט — ס'איז אַ משוגענער איינפאַל! איך פערוועהר אייך עפּיס צו רעדען! איך בעט אייך... האָט רחמנות... שווייגט!

ער האָט זיך פאַמעליך אַ גלעט געטון ביים קאָפּ, איבער די גאָלדענע האָהר.

— שטער מיר נישט, פלאָרענציאַ! — האָט ער שטיל איבערגע'חזר'ט.

זי איז געבליבען שטיל, פונקט זיין מילדע שטים וואָלט איהר ענטוואָפענט.

ער האָט נאָך געזאָגט צו איהר עטליכע ווערטער, וועלכע דאָן לואי האָט פערהערט, און וועלכע האָבען, דאַכט זיך, געווירקט אויף איהר איבערצייגענד.

פערענאַ איז געשטאַנען נעבען זיי, נישט ריהרענדיג זיך פון אָרט, מיט אַן'אויסגעשטרעקטען, אָנגעצילטען רעוואָלווער.

(פאָרטזעצונג קומט).

אכטונג, אנגעשטעלטע פון דער קאנפעקציע-בראנזשע!

ארבייטסלאזע אנגעשטעלטע פון דער קאנפעקציאנס-בראנזשע, וואס קו-מען אן פון דער פראווינץ, ווערן געווארענט נישט אנצונעהמען קיין פאס-טענס אהן א פערשטענדיגונג מיט דעם פעראיין, ווייל דירעקטע אונטערהאנד-לונגען מיט די ארבייטס-געבער ביי דער אויסמיידונג פון פעראיין, זענען נישט דערלאזבאר און קאנען ברענגען פאר די אנגעשטעלטע אומאנגענעהמע קאנסעקווענצען.

אלע ארבייטסלאזע אנגעשטעלטע פון דער בראנזשע ווערן אויפגעפא-דערט זיך צו רעגיסטרירען אין קאנצעלאריע פון פעראיין (אפען טעגליך פון 12 – 2 מיטאג און פון 7 – 9 אוונד).

די פערוואלטונג פון פראפ. פעראיין פון האנדעלס- און ביורא-אנגעשטעלטע, אל. קאשטשושקי 21.

אפענער בריף
פון אלעקסאנדער רבין שליט"א

אין צוזאמענהאנג מיט די פערשידענע קלאנגען, וועלכע געהען ארום וועגן מיין בעציהונג צו די פאר-שטעהענדע וואהלען צום סיים און סענאט, און פיל בעמיהען זיך אין זייערע וואהל-אויפרופען ארייננציהען מיין פערזאן אין זייער פארטייאישען וואהל-קאמף, און אז מיין צושטימונג איז אויף זייער זייט, מאך איך דעריבער עפענטליך בעקאנט, אז די אלע קלאנגען זענען ליגענד און אויסגעטראכט, און אז אלע בריף, אויפרופען וועלכע זענען שוין ארויסגעגעבן געווארן אדער וועלן ארויס-געגעבען ווערען מכלומרשט אין מיין נאמען פון וועלכער פארטיי עס זאל נישט זיין, זענען אויסדריקליך פאלש.

אויך בעט איך אלע אנ"ש יחי' זיי זאלען געהן אין וועג פון אונזערע עלטערן הק' פון אייביג אונטער-שטיצען די ליסטע פון דער סאנאציע, דאמיט וועט איהר ערפילען דעם הייליגען פערלאנג פון דעם נביא ירמי' ודרשו את שלום העיר כי בשלומה יהי' לכם שלום.

ממני, וועלכער בעט און האפט לישועה ד' צווישען כלל ישראל
יצחק מנחם בהרה"ק זצללה"ה זי"ע

אלכסנדר, ב' לסדר ותגיד לבני ישראל ט"ו שבט תרפ"ה.
כבוד אנשי' היקרים ד' אליהם יהי'

לרגלי השמועות המהלכות בין שדרות שונות ביחס שלי אל הבחירות צירי הסיים והסינט ורבים מתעלמים בהקול קורא שלהם להכניסני בתגר המפלגות ושכלומר נוטה אני לצדם.

הנני בזה איפוא לפרסם בפומבי שכל השמועות האלה בשקר יסודם ובדוים מלבם וכל כתבי או חתימת ידי שנאמר עליהם שיצאו בשמי או שיצאו לעתיד שנוטה אנכי לאיזה מפלגה שיהי' בנידון הבחירות מזויפים המה, ומודיע ומבקש אני מאנ"ש דיקרים יחיו שילכו בעקבות אבותינו הק' מעולם לתמוך את הרשימה של הסנציה לקיים מאמר הנביא („ירמי' כ"ט") ודרשו את שלום העיר וגו' כי בשלמה יהי' לכם שלום.

ממני המעתיר ומצפה לתשועת ד' בתוך כלל ישראל
יצחק מנחם בהרה"ק זצללה"ה זי"ע

899

א קונסט-פאטאגראפיע
איז א ציהרונג אין יעדען הויז!

אין מין אינבעראל בעקאנטען קונסטפאטאגראפישען אטעליער ווערען אויסגעפערטיגט אלערליי אויפנאהמען אויף פאסטקארטען, פארטרעטען, סאלאן-בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאטען. לויט וואונש א גרויסער אויסוואהל פון די נייעסטע אמע-ריקאנער וידען-קארטען. ס'ווערען אויך גענאכט אויפנאהמען פאר כעי-ועלישאפטען (ארגאניזאציעס). אויפ'ן פערלאנג אויך אויסערן אטעליער. צוגענגליכע פרייזען. גרעסטע אנערקענונג פון א ריהע לאדזער פער-זענליכקייטען פאר די שעהנע און זארגפעלטיגע אויספיהרונגען.

מיט אכטונג קונסט-פאטאגראפישער אטעליער
„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69
צופאהר מיט'ן טראמוואי נ' 1. צופאהר מיט'ן טראמוואי נ' 1

קינא „סירענא"

KINO TEATR „SYRENA"
ŁÓDŹ ALEKSANDROWSKA 37 TEL. 49-48

אלעקסאנדראווסקא 37, טעל. 49-48

פון היינט אן דער גרעסטער שלאגער
בו-הור
פערגרעסערטער ארקעסטער פון 12 פערזאן.
אנהויב 4 נאכמיטאג. 868† אנהויב 4 נאכמיטאג.

Dr. med. A. MAZUR

אויערען און האלז-קראנקהייטען, שטימע- און שפראך-פעהלערען (שטאמלען א. אז. וו.)

האט זיך איבערצויגען פון נארוטאוויטש 44

אויף ווסכאדנא 65, טעל. 66-01

(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46).

נעהמט אן פון 11³⁰–12³⁰ און פון 3–5 נאכמ. 911.

א פעהיגער
יונגערמאן
זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס פאר אן ארבייט עס זאל נישט זיין פאר א קליי-נעם לוין. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע. 968

Zaginiony został wekselna zł. 200

wystawca Lipman Arowicz na zlecenie Joel Blady płatny 6 maja 1928 r. w Łodzi. Żyro Blady. Weksel zostaje niniejszem unieważniony. Znalazca zechce takowy zwrócić do L. Blady, Konstantynowska 33. 898

גאנץ לאדז

האט זיך שוין איבערצייגט, אז די ביליגסטע קוועלע פון
עלעקטרישע לאמפען
זשארוביקעס
„Philips" i „Osram"
און פון ועטליכע עלעקטר. מאטע-ריאלען צו פאבריקס-פרייזען איז נור ביי
מ. זענדעל — פראץ — וואלנאשטשי 9
בעמ.: כ'נעהם אן אלערליי עלעקטרי-שע אינסטאלאציעס און רעפעראטורען.

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביים קאמיטעט פון דער אלטשטעטישער שוהל פאר מיין האנדלונג שבת פ' וארא און פערזיכער, אז אזעלכעס וועט מעהר נישט פאר-קומען.
שמואל פראגער.

השבת אבדה.

מאנטאג פריה האב איך פערלוירען 6 וועקסלען און 198.50 זל. מזומן: 1) א וועקסעל אויף 74.45 זל. אויסשטעלער כל-טין גאלדפוזשער אויס פריהשטאק, אררע יעקב בלאסבאלג, זשעשאוו, צאהלבאר ד. 14/2—28; 2) א וועקסעל אויף 100 זל. אויסטעלער ש. בערטראם, טשגרין, צאהלבאר ד. 15/2—28, אררע גרינע פאק, זשעשאוו; 3) א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשט. חנה שרייבער, טשעישאנאוו, צאהלבאר ד. 20/3—28, אררע יעקב בלאסבאלג, זשעשאוו; 4) א וועקסעל אויף 200 זל. אויסשטעלער חיים קארפף, הוטע דזערזשאווסקא, צאהלבאר דעם 15/2—28, פאסט אוליאנאוו, אררע יעקב בלאסבאלג; 5) א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער ה' שטערנבוך, אוליאנאוו, אררע יעקב בלאסבאלג, צאהלבאר דעם 18/2—28; 6) א וועק-סעל אויף 95 זל. אויסשטעלער הי' ענגעלהארד, בראזשוב, צאהלבאר ד. 5/3—28, אררע יעקב בלאסבאלג. אלע וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. דער עהרליכער פינדער וועט געבעטען, דאס געלד זיך צו האלטען אלס בעלוינונג און די וועקסלען גוטיגסט אפצושיקען צו 895

Jakób Blasbalg, Rzeszów, Mickiewicza 2.

וועתה אישים שמעו לי ועל תסורו מאמרי פי
לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך

און אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע ספראוועס, זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס צי-ווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואקאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטער-ציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.

מיט אכטונג י. מאנעלא, רעכט-קאנסולענט.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפירני	פרויען און געבורטס-הילף	11—1 5—6
ד"ר קאנמאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג	אינ. חערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר מזוטעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. דאוועס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-מאדערהאלונג, פלאמבירונגען, קראנקען, מאסטען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראהלען. פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קאפרן-פאטא, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנטלייזן. א קורס פאר שטאמלער. אויפנאהמען נעבען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
ווייזיט אין דער שטאט.

נאר די פא-טענטירטע פאדערט איבעראל

פעלד-בעטען
Palma-Patent
געזעהן מיט דער ... מארקע

פאר וועלכע מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר. ... אויף ... און א גרויסען אויסוואהל:

... בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בע-... סמעריקאנקעס קינדער-וועגעלעך, קינ-דער-בענקעלעך אויף רעדלעך ... מעטער-...

מאטראצען געבעטע, שאמאט-... און האנאדיקע
קאזעטקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ... אדער ... 17 זל., פעלאחע-בעטלעך 14 זל.

... בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. ... וועמליכע רעפעראטורען. דעטייל.

לאדז, פולנאצנא 24, טעלעפאן 31-85.

היילפעדא-גאגישע קורסען פאר שוואכבעפעהיגטע, שווער-ערצ'הבארע קינדער, שפראך-שטערונגען (שטאמלען, מיט-שפראכען)

Dr. med. **A. Szmirgeld**
נערוען-ארצט
עלעקטריזאציעס, ליכטהייל-אפאראטען
Cegielniana 6, tel. 51-89
נעהמט אן פון 5—7 אוונד

Dr. med. **L. Pikielny**
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען- און הארן-קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
נעהמט אן פון 4—7 אין אוונד

Dr. med. **STUPEL**
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, האר און וענערישע קראנקהייטען, קאנקער-... ענערגיע, רענטגען-... און קווארץ-ליכט, עלעקטריש-טעראפיע.
נעהמט אן פון 12—3 נאכמ. און פון 6—9 אוונד.
לעטשניצע-פרייזען.

א נייע עלעגאנטע ווילע
אהן שטייערן ביים וואלד מיט אן אויבסט-גארטען צו פערקויפען. אפערטען אונטער „ווילע" אין אדמיג.

Dr. med. **NIEWIAŻSKI**
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס ... און הויט-קראנקהייטען ... פאר ... נעהמט אן פון 5—9 אוונד

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען.
נאווראט 2
נעהמט אן ביז 10 פריה, 2 און פון 4 8 אוו. פאר פרויען 4 5 ... פאר ... לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. **BRAUN**
פאלודניאווע 28,
טעלעפאן 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע. בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונד.

Dr. med. **H. Lajchter**
קאנסטאנטינער 9.
רוג זאכאדניא טעל. 66 19
צאהן-כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען פון שמערצען, גומענס, דרושען, צאהן-פלאמבירע א.אז.וו. נעהמט אן פון 1½ 5 שבת און יום-טוב פון 10 12

Dr. ADAM **GROSGLIK**
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וענערישע קראנקהייטען און ליכט-היילונג. נעהמט אן פון 4—7 אין אוונד.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דעם געעהרטען פובליקום, אז די קוכען-פאבריק פון דער פירמע
BRAND, Łódź, ul. Rajtera 29
גיט ארויס אלע נייעסטע סארטען קוכען און אייוועלעך אויף אויסצאהלונגען און גענצען וועקסלען.
רעיעלע אויספיהרונג. :—: :—: גינסטיגע בעדינגונגען.

יור. י. אינפעלד
ווסכאדניא 42.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08
... נאך פערבעסערטער מעטאד ... און מונד-קראנקהייטען, צאהן-... פלאמבירען מיט ליכט-בעשטראהלונג, ... קונסטליכע ציינער. נעהמט אן פון 9—2 און פון 3—7 אין אוונד. צו ביליגע פרייזען.

צוריקגעקערט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.